

Sygn. akt III C 1258/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 03 grudnia 2018 rok

Sąd Okręgowy w Warszawie III Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Mariusz Solka
Protokolant:	sekretarz sądowy Tamara Oktaba

po rozpoznaniu w dniu 19 listopada 2018 roku w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa **P. M. (1)**

przeciwko pozwanemu **Skarbowi Państwa – Aresztowi Śledczemu W.(...), Aresztowi Śledczemu w B., Zakładowi Karnemu w S.**

o ochronę dóbr osobistych i zadośćuczynienie

orzeka:

1. oddala powództwo;
2. zasądza od powoda P. M. (1) na rzecz Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej reprezentującej w niniejszym postępowaniu **Skarb Państwa – Areszt Śledczy W.(...), Areszt Śledczy w B., Zakład Karny w S.** kwotę **120,00 (sto dwadzieścia 00/100) złotych** tytułem zwrotu kosztów procesu – wynagrodzenia pełnomocnika;
3. przejmuje na rachunek Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Warszawie nieuiszczone koszty sądowe.---

/-/ SSO Mariusz Solka

Sygn. akt III C 1258/14

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 03 lipca 2014 r. skierowanym przeciwko Skarbowi Państwa Centralnemu Zarządowi Służby Więziennej oraz Aresztowi Śledczemu w W., powód P. M. (1) wniósł o zasądzenie od pozwanego zadośćuczynienia w kwocie 76.000 zł.

W uzasadnieniu powyższego żądania powód wskazał, że w dniach od 02 grudnia 2013 r. do 31 stycznia 2014 r., od 12 marca 2014 r. do 16 kwietnia 2014 r. oraz od 14 maja 2014 r. przebywał w Areszcie Śledczym w W. B., w którym doznał niehumanitarnego traktowania. Powód wskazał, że został osadzony w warunkach przeludnienia, w których umieszczano osadzonych w różnym wieku i różnym stopniu demoralizacji, nie zapewniono mu również warunków odpowiednich

do utrzymania higieny osobistej. W tym kontekście powód powołał się na brak ciepłej wody, brak czajnika, wyłączenie prądu w ciągu dnia, dostęp do jednego 6 minutowego prysznica w ciągu tygodnia, problem w otrzymywaniu środków czystości, spanie pod używanym kocem, nie zapewnienie należytej czystości i jakości prześcieradeł oraz ręczników nie wymienianych co tydzień, braku miejsca wyznaczonego na suszenie prania, występowanie grzyba na ścianach, brak wentylacji w kącie sanitarnym, zniszczone, brudne i spleśniałe materace, plastikowe naczynia i brudne, zniszczone sztućce. Powód powołał się również na brak zapewnienia intymności przy załatwianiu potrzeb fizjologicznych – kąski sanitarne nie posiadały drzwi, a wentylacja w nich nie działała. Powód zarzucił brak zapewnienia właściwej temperatury w celach, brak dostępu do aktów prawnych, ograniczenie prawa od obrony, uniemożliwienie właściwego przechowywania żywności oraz krótkie terminy przydatności żywności dostępnej w sklepiku więziennym. Powód twierdził, że w Areszcie dochodziło do niszczenia paczek żywnościowych, wskazał również, że osadzonym przysługiwała jedynie jedna godzina spaceru dziennie oraz nie zapewniano osadzonym opieki medycznej, nie usunięto krat od strony tzw. „(...)”, nie zapewniono widzeń intymnych, łamano rozporządzenie o odbieraniu korespondencji urzędowej, uniemożliwiano załatwianie potrzeb fizjologicznych na spacerniaku, ograniczano dostęp do środków higieny osobistej (1 rolka papieru toaletowego, 1 maszynka do golenia na miesiąc, brak płynu do podłogi, wc), udostępniano więźniom stare łóżka koszarowe nie posiadające certyfikatów i nie spełniające norm, mieszano na spacerniaku palących i niepalących, grypsujących i niegrypsujących oraz recydywistów, uniemożliwiano ponadto dostęp do kaplicy więziennej i świetlicy. W dalszej części uzasadnienia powód wskazał, że dochodziło do uwłaczających godności przeszukań uwzględniających konieczność rozbierania się do naga, miała także miejsce sytuacja, w której jeden z funkcjonariuszy uderzył powoda i próbował go molestować seksualnie. W podsumowaniu zajętego stanowiska powód twierdził, że jego zdaniem powyższe jasno świadczy o tym, że powodowi podczas jego izolacji została wyrządzona krzywda o charakterze zarówno fizycznym jak i psychicznym, która winna mu zostać zrekomensowana. Powód zwrócić również uwagę na różnicę w warunkach izolacji pomiędzy (...) więzienictwem, a (...) (pозew – k. 4-5verte).

Postanowieniem z dnia 28 lipca 2014 r. Sąd ustalił, że właściwą jednostką organizacyjną reprezentującą Skarb Państwa jest Areszt Śledczy W. – (...) (postanowienie z dnia 28 lipca 2014 r. – k. 7; postanowienie z dnia 04 listopada 2014 r. – k. 24).

W piśmie procesowym z dnia 07 października 2014 r. powód zmodyfikował pierwotne żądanie pozwu, oznaczając jako statio fisci pozwanego, także Areszt Śledczy w B. oraz Areszt Śledczy w S..

Powód składając pozew przeciwko Skarbowi Państwa – Centralnemu Zarządowi Służby Więziennej oraz Aresztowi Śledczemu w B. wniósł o zasądzenie od pozwanego zadośćuczynienia w kwocie 100.000 zł i przekazanie ich dzieciom powoda - A. i P. M. (2), na pokrycie kosztów edukacji.

Uzasadniając powyższe powód wskazał, że w dniach 11 września 2013 r. – 18 września 2013 r., 30 października 2013 r. – 13 listopada 2013 r., 31 stycznia 2013 r. – 12 marca 2014 r., 16 kwietnia – 07 maja 2013 r. przebywał w Areszcie Śledczym w B.. Ponad dotychczasowe uzasadnienie powód twierdził, że nie zapewniono mu właściwej opieki stomatologicznej, nie usunięto blend/pleks z okien, co powodowało u powoda pogorszenie wzroku, nie usunięto krat od strony celi, często zarządzano zmiany cel i umieszczano w jednej celi osoby palące i niepalące (pismo procesowe z dnia 07 października 2014 r. – k. 20-21).

Odnosnie roszczeń kierowanym do Skarbu Państwa – Centralnego Zarządu Służby Więziennej i Aresztu Śledczego w S., powód wniósł o zasądzenie od pozwanego zadośćuczynienia w kwocie 150.000 zł i przekazanie go jego dzieciom A. i P. M. (2) na pokrycie kosztów edukacji.

Powód wskazał, że w dniach 26 czerwca 2014 r. – 15 lipca 2014 r. przebywał w Areszcie Śledczym w S., gdzie został poddany torturom, spotkał się z bezczelnością i butą funkcjonariuszy Służby Więziennej. Powód twierdził, że został umieszczony w jednoosobowej monitorowanej celi, wyprowadzano go na spacer pojedynczo, w celi znajdował się kąciek sanitarny niezabudowany pod dozorem kamer, światło było zapalone cały dzień i nie można go było zgasić, cela nie posiadała światła kontrolnego co powodowało, że co 30 minut powód był budzony ostrym światłem, przez

tydzień został osadzony w celi z osobą chorą na grzybicę i pomimo próśb nie udostępniono mu oddzielnej miski i nie pozwolono na użycie dodatkowych kłapek, materace były stare, spleśniałe, tak jak poduszki, pomimo próśb nie naprawiono wyrwanego gniazdko, w celi było tylko jedno gniazdko, które znajdowało się w w-c, a jako że nie było półki, koniecznym było trzymanie czajnika w ręku. W ocenie powoda, powyższe świadczy o poddawaniu go torturom (pismo procesowe z dnia 07 października 2014 r. – k. 22-22verte).

W odpowiedzi na wywiedzione powództwo, pozwany Skarb Państwa reprezentowany przez Dyrektora Generalnego Służby Więziennej, Dyrektora Aresztu Śledczego W.(...), Dyrektora Aresztu Śledczego w B., Dyrektora Aresztu Śledczego w S., zastępowany przez Prokuratorię Generalną Skarbu Państwa, wniósł o oddalenie powództwa w całości, oznaczenie jednostek organizacyjnych reprezentujących Skarb Państwa stosownie do art. 67 § 2 k.p.c. oraz zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego Skarbu Państwa reprezentowanego przez statio fisci kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego na rzecz Skarbu Państwa – Prokuratorii Generalnej Skarbu Państwa, według norm przepisanych.

Pozwany zakwestionował powództwo, tak co do zasady jak i co do wysokości, zaprzeczając wszystkim twierdzeniom powoda, poza tymi wprost przyznanymi. Na wstępie pozwany wniósł o oznaczenie jednostek reprezentujących Skarb Państwa, brak jest bowiem podstaw by w niniejszej sprawie Skarb Państwa był reprezentowany zarówno przez organy jednostek organizacyjnych, z których działalnością wiąże się dochodzone roszczenie jak i przez organ jednostki nadrzędnej. Pozwany zajął stanowisko, iż żądanie przez powoda zadośćuczynienia wiąże się z koniecznością wykazania przesłanek odpowiedzialności pozwanego, tymczasem powód nawet nie wskazał, jakie jego dobro osobiste miałyby zostać naruszone przez działanie pozwanego. W niniejszej sprawie powód nie wykazał więc, by doszło do naruszenia jego dóbr osobistych, nie udowodnił wysokości i intensywności ewentualnie doznanego przez siebie uszczerbku niemajątkowego jak również nie wykazał, by ewentualny uszczerbek pozostawał w adekwatnym związku przyczynowym z działaniem pozwanego. Tym samym powód nie udowodnił, by w sprawie spełnione zostały przesłanki warunkujące możliwość zasądzenia na jego rzecz jakiegokolwiek zadośćuczynienia, pozwany zanegował również, by w sprawie zaktualizowały się przesłanki umożliwiające zasądzenie na rzecz powoda odszkodowania na podstawie art. 445 k.c. Pozwany także w tym zakresie zaprzeczył wszelkim twierdzeniom powoda, poza tymi wyraźnie przyznanymi, przy czym z ostrożności procesowej odniósł się do działań trzech jednostek, w stosunku do których powód kierował swoje zarzuty. W podsumowaniu zajętego stanowiska pozwany dodał, że twierdzenia powoda nie znajdują podstaw, nie zostały udowodnione, a powód nie wykazał żadnej z przesłanek odpowiedzialności Skarbu Państwa. W ocenie pozwanego, jego działania względem powoda pozostawały w zgodzie z obowiązującymi przepisami (odpowiedź na pozew – k. 112-126).

Postanowieniem z dnia 09 listopada 2015 r. Sąd ustalił, że właściwą jednostką organizacyjną reprezentującą Skarb Państwa oprócz Aresztu Śledczego W.(...) jest również: Areszt Śledczy w B. i Zakład Karny w S. (postanowienie z dnia 09 listopada 2015 r. – k. 201).

W kolejnym piśmie (pisma powoda – k. 213-213verte; k. 214-218), powód sprecyzował jednostki penitencjarne oraz okresy pobytu w nich, z którymi wiąże swoje roszczenia:

1. Zakład Karny w B./Areszt Śledczy w B.: 11.09.2013-18.09.2013, 30.10.2013 – 13.11.2013, 31.01.2014 - 12.03.2014, 16.04.2014 – 14.05.2014, 28.05.2014 – 25.06.2014, 13.08.2014 – 03.09.2014, 17.09.2014 – 19.11.2014;
2. Zakład Karny/Areszt Śledczy S.: 25.06.2014 – 15.07.2014;
3. Zakład Karny/Areszt Śledczy W. (...): 2.12.2013 – 31.01.2014, 12.03.2014-16.04.2014, 14.05.2014 – 28.05.2014, 15.07.2014 – 13.08.2014, 3.09.2014 – 17.09.2014, 19.11.2014 – 22.04.2015, 29.04.2015 – 20.05.2015, 17.06.2015 – 30.06.2015;

Powód podtrzymał dotychczasową argumentację, ponad którą odnośnie jednostki penitencjarnej w B. dodatkowo podniósł, że był często przenoszony z celi do celi, w tym do cel z osobami palącymi, co wiązało się z koniecznością przenoszenia wszystkich rzeczy prywatnych, uniemożliwiano mu kontakt z adwokatem oraz utrudniano kontakt z

rodziną, która musiała oczekiwać na widzenie. Odnośnie jednostki penitencjarnej w S., powód podniósł dodatkowo, że nie otrzymał diety lekkostrawnej, co spowodowało problemy gastryczne. W zakresie pobytu w jednostce penitencjarnej w B., powód zarzucał brak dostarczania właściwych racji żywieniowych, wyrzucenie przez wychowawcę odwołania powoda do sędziego penitencjarnego, niewłaściwe doręczanie korespondencji urzędowej, uniemożliwienie kontaktów z adwokatem, uniemożliwienie korzystania ze świetlicy, łamanie także zapisów rozporządzenia odnośnie wyposażenia zakładów fryzjerskich (pisma powoda – k. 213-213verte; k. 214-218).

Pozwany ponownie zaprzeczył wszelkim zarzutom powoda, w tym nowo wyartykułowanym, wskazał, że żywność podawana osadzonym spełniała wszelkie wymogi, pozbawione podstaw są także twierdzenia o uniemożliwianiu kontaktów z adwokatem czy rodziną. Pozwany wskazał, że nawet jeżeli powód tuż po przybyciu do jednostki nie otrzymał przez cztery dni diety lekkostrawnej, nie sposób uznać, iż fakt ten wywarł jakikolwiek wpływ na jego stan zdrowia czy spowodował naruszenie jego dóbr osobistych. Pozwany wniósł ponadto o oddalenie powództwa w całości, w tym zakresie, w jakim zostało ono rozszerzone o kolejne okresy oraz zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego Skarbu Państwa reprezentowanego przez statio fisci kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego na rzecz Skarbu Państwa – Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa według norm przepisanych (pismo pozwanego – k. 266-270; pismo – k. 535-536).

Do czasu zamknięcia rozprawy, stanowiska stron w powyższym kształcie, nie uległy zmianie.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 07 sierpnia 2013 r. na terenie Hiszpanii P. M. (1) został zatrzymany przez Policję i na podstawie Europejskiego Nakazu Zatrzymania został przetransportowany do Polski, co nastąpiło w dniu 05 września 2013 r. Od tej daty, powód nieprzerwanie przebywa w jednostkach penitencjarnych, a koniec wymierzonej mu kary 10 lat pozbawienia wolności przypada na 2023 r. (zeznania powoda – k. 1251-1254; e-protokół – k. 1255; informacja o pobytach i orzeczeniach – k. 132-135).

W Areszcie Śledczym w B. powód przebywał w następujących okresach:

- od 11 września 2013 r. do 18 września 2013 r.
- od 30 października 2013 r. do 13 listopada 2013 r.
- od 31 stycznia 2014 r. do 12 marca 2014 r.
- od 16 kwietnia 2014 r. do 14 maja 2014 r.
- od 28 maja 2014 r. do 25 czerwca 2014 r.
- od 13 sierpnia 2014 r. do 03 września 2014 r.
- od 17 września 2014 r. do 19 listopada 2014 r.

W Areszcie Śledczym W.(...) powód przebywał w następujących okresach:

- od 02 grudnia 2013 r. do 31 stycznia 2014 r.
- od 12 marca 2014 r. do 16 kwietnia 2014 r.
- od 14 maja 2014 r. do 28 maja 2014 r.
- od 15 lipca 2014 r. do 13 sierpnia 2014 r.
- od 03 września 2014 r. do 17 września 2014 r.

- od 19 listopada 2014 r. do 22 kwietnia 2015 r.

- od 29 kwietnia 2015 r. do 20 maja 2015 r.

- od 17 czerwca 2015 r. do 30 czerwca 2015 r.

W Zakładzie Karnym w S. powód przebywał od 26 czerwca 2014 r. do 15 lipca 2014 r.

(informacja o pobytach i orzeczeniach – k. 132-135).

Decyzją komisji penitencjarnej w Areszcie Śledczym M. z dnia 26 września 2013 r. na podstawie art. 212a § 3 k.k.w. powód został zakwalifikowany jako wymagający osadzenia w areszcie śledczym w warunkach zapewniających wzmoczoną ochronę społeczeństwa i bezpieczeństwa aresztu, z uwagi na podejrzenie popełnienia czynów w zorganizowanej grupie przestępczej. Decyzja ta była podtrzymywana przez komisje penitencjarne w kolejnych jednostkach. W związku z tym, spacer tak zakwalifikowanej osoby odbywał się pod wzmocnionym dozorem według grafiku spacerów, dla odrębnej grupy. Zgodnie z art. 212b § 1 ust. 9 k.k.w. osadzony nie mógł korzystać z własnej odzieży i obuwia, był także poddawany kontroli osobistej przy każdorazowym wyjściu i powrocie do celi mieszkalnej, na podstawie art. 212b pkt k.k.w. (pismo z dnia 09 września 2014 r. – k. 187-188; pismo z dnia 13 sierpnia 2015 r. – k. 271; notatka służbowa z dnia 03 grudnia 2015 r. – k. 306-307).

Średnie zaludnienie w Areszcie Śledczym w B. w 2013 r. wynosiło 89,5%, średnie zaludnienie za okres styczeń-kwiecień 2014 r. wynosiło 79,9%. W jednostce nie wystąpił przypadek rozmieszczenia osadzonych w warunkach, w których powierzchnia w celi mieszkalnej na jedną osobę wynosiłaby mniej niż 3m⁽²⁾. Jednostka dysponuje 14 placami spacerowymi, jest ona usytuowana niekorzystnie – w centrum miasta, na skarpie, co sprawia, że brak jest wolnego terenu na boiska sportowe i rekreację. Jednostka w 2013 r. uczestniczyła w licznych wydarzeniach kulturalnych w tym m.in. (...), (...), w jednostce odbywały się koncerty, programy readaptacji społecznej, warsztaty plastyczne, organizowano również konkursy. W 2014 r. odbyła się m.in. msza kołędowa, spotkanie z kustoszem (...) Kanału B., koncert czy konkurs. Na terenie jednostki funkcjonuje radiowęzeł emitujący audycje o tematyce sportowej, edukacyjnej, audycje są dostępne dla wszystkich osadzonych. W areszcie funkcjonuje również bardzo dobrze wyposażona biblioteka, której punkty są na każdym oddziale. Osadzenia mają także dostęp do prasy. W związku z brakiem boiska działalność sportowa może być prowadzona tylko w oddziałach mieszkalnych i jest ona realizowana w 7 świetlicach wyposażonych w stoły do tenisa stołowego, drążki i poręcze gimnastyczne. Areszt Śledczy organizował również 7 kursów zawodowych, możliwe jest także odpłatne zatrudnienie. W jednostce tej zatrudnionych jest 26 lekarzy, 38 pielęgniarek oraz 17 osób pozostałego personelu, a w szpitalu panuje czystość, pomieszczenia są schludne i estetyczne. W Areszcie Śledczym nieustannie trwają prace remontowe i modernizacyjne. Priorytetem jest likwidacja niezabudowanych kąpek sanitarnych oraz doprowadzenie do wszystkich pomieszczeń mieszkalnych ciepłej wody bieżącej. Oprócz prac zaplanowanych w areszcie, występuje konieczność wykonania prac wynikłych z kontroli sanitarnych i innych organów oraz napraw usterek powodowanych destrukcyjną działalnością skazanych. Cele mieszkalne wyposażone są w sprzęt kwaterunkowy zgodny z normami w sprawie gospodarki sprzętem kwaterunkowym w jednostkach organizacyjnych służby więziennej, systematycznie wykonywane są przeglądy techniczne sprzętu kwaterunkowego i usuwane usterki. W 2013 r. dokonano wymiany 100 łóżek mieszkalnych, w 2014 r. zaplanowane było doposażenie wszystkich starych łóżek piętrowych w drabinki i barierki. Posiłki w jednostce wydawane są zgodnie z ustalonym porządkiem wewnętrznym, wydane są posiłki właściwe dla diety lekkostrawnej, dla wegetarian wyznawców religii muzułmańskiej i judaizmu. Posiłki rozdzielane są w kuchni w zamykanych naczyniach i wydawane na oddziały. W kuchni panuje wzorowy porządek i czystość. Środki higieny osobistej i czystości wydawane są co miesiąc oraz przy przyjęciach do aresztu zgodnie z obowiązującymi przepisami. Osadzeni otrzymują odzież i wyposażenie. Kąpiele na terenie aresztu realizowane są według planu sporządzonego na dany miesiąc. Sale widzeń na terenie aresztu są zadbane i estetyczne. Z pomieszczenia prowadzi przejście do kantyny, bardzo dobrze zaopatrzonej (protokół z wizytacji Aresztu Śledczego w B. przeprowadzonej w dniach 13 czerwca 2014 r. – k. 136-144).

W Areszcie Śledczym w B. obowiązywało zarządzenie nr (...) z dnia 22 kwietnia 2014 r. Dyrektora Aresztu Śledczego w B. w sprawie porządku wewnętrznego Aresztu Śledczego w B., które regulowało kwestie m.in. godziny, miejsce i sposób odbywania spacerów oraz korzystania z kąpieli, ilość i rodzaj własnej odzieży, bielizny i obuwia, które osadzeni mogą posiadać w celi, dni, godziny, miejsce i porządek udzielania widzeń, częstotliwość, terminy, miejsce i sposób dokonywania zakupów artykułów żywnościowych i wyrobów tytoniowych oraz przedmiotów dopuszczonych do sprzedaży w Areszcie Śledczym czy godziny i sposób przyjmowania i wydawania korespondencji oraz paczek (zarządzenie z dnia 22 kwietnia 2014 r. – k. 295-302).

Po przetransportowaniu powoda do AŚ w B., został on poinformowany o przysługujących mu uprawnieniach oraz o sposobach kontaktowania się ze światem zewnętrznym, formami dostępnych zajęć kulturalno-oświatowych i sportowych oraz możliwością udziału w usługach religijnych. Powód podał, że jest osobą używającą wyrobów tytoniowych oraz że rezygnuje z udziału w popkulturze przestępczej (informacja nt. rozmowy z powodem po przetransportowaniu – k. 167).

O rozmieszczeniu cel decydowało: wykonywanie kary pozbawienia wolności, tymczasowe aresztowanie, płeć, wiek, poprzednia karalność, stopień demoralizacji, używanie wyrobów tytoniowych, stan zdrowia, zalecenia lekarskie, zalecenia ochronne (zeznania świadka J. A. - k. 509-510; e-protokół – k. 512; transkrypcja – k. 599 i nast.)

Osadzeni byli rozmieszczani w celach dla palących/niepalących zgodnie z deklaracją i zasada ta jest zawsze przestrzegana (zeznania świadka J. A. - k. 509-510; e-protokół – k. 512; transkrypcja – k. 599 i nast.).

W sytuacji, gdy osadzony jest przenoszony do innej celi, musi przenieść swoje rzeczy osobiste oraz materac (zeznania świadka T. N. - k. 488-489; e-protokół – k. 491; transkrypcja – k. 596 i nast.; zeznania świadka J. A. - k. 509-510; e-protokół – k. 512; transkrypcja – k. 599 i nast.).

W dniu 07 listopada 2013 r. powód zgłosił się na rozmowę, żądając wyjaśnień co do przemieszczenia go do innej celi mieszkalnej, której powodem był status osadzonego, deklaracja używania wyrobów tytoniowych oraz brak deklaracji o uczestnictwie w podkulturze więziennej. Na przedstawione wyjaśnienia powód odgrażał się funkcjonariuszowi, twierdził, że „dobrze mu się siedzi tutaj” i że „ja załatwię, że będę siedział gdzie ja chcę. Ja mam duże możliwości, obiecuję to panu, ja mogę dużo, mam duże znajomości i możliwości, jeszcze dzisiaj wrócę do tej celi”. Osadzony podczas pobytu prezentował postawy roszczeniowe, obnosił się ze swoim niezadowoleniem. Z uwagi na negatywny wpływ na współosadzonych w celi mieszkalnej, wydano polecenie przemieszczenia powoda do innego oddziału (informacja z dnia 07 listopada 2013 r. – k. 168).

Osadzony od początku komentował obowiązujące przepisy, przekazywał wychowawcom kartki z „zadaniami do realizacji” np. „wczoraj na wypisce nie było ciastek na wagę – dzisiaj mają być”. Powód nie przyjmował racjonalnych argumentów, że wszystkich osadzonych obowiązują przepisy, domagał się specjalnego traktowania, oczekując od funkcjonariuszy załatwiania zgłaszanych przez niego spraw tu i teraz bez względu na obowiązujące przepisy. W dniu 10 marca 2014 r. stwierdzono, że powód był zadowolony z osadzenia i atmosfery panującej w celi mieszkalnej (informacja z dnia 10 marca 2014 r. – k. 169).

W toku dalszego osadzenia powód nie zgłaszał poważniejszych spraw podczas wizytacji i rozmów, prosił o wydanie kartek i kopert, które otrzymywał na bieżąco. Niezwłocznie także otrzymywał zestawy kodeksów. Jak wynikało z rozpoznania środowiska i powziętych informacji, osadzony podejmował próby wpływu na współosadzonych, by ci redagowali jak najwięcej skarg, w których mieli podawać nieprawdziwe informacje odnośnie warunków panujących w jednostce oraz niewłaściwego traktowania, podejmował również próby dominacji nad jednostkami słabszymi psychofizycznie co przejawiało się m.in. próbami wysługiwania się nimi podczas wykonywania codziennych czynności jak sprzątnię czy parzenie kawy. Z uwagi na negatywny wpływ współosadzonych w celi mieszkalnej, wydano polecenie przemieszczenia do innej celi (informacja z dnia 07 maja 2014 r. – k. 170; informacja z dnia 14 lutego 2014 r. – k. 171).

Cela nr(...) ma 16,31m² powierzchni i jest przeznaczona dla 5 osadzonych. Do powierzchni mieszkalnej nie wliczono wnęki okiennej i grzejnikowej, a także powierzchni znajdującej się poza kratami wewnętrznymi oraz wydzielonych kąpoków sanitarnych (pismo z dnia 08 kwietnia 2014 r. – k. 148-149; pismo z dnia 11 czerwca 2014 r. – k. 152-152verte).

Cela nr (...) jest wyposażona zgodnie z normami wyposażenia w sprzęt kwaterunkowy cel mieszkalnych zgodnie z rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 17 października 2003 r. w sprawie warunków bytowych osób osadzonych w zakładach karnych i aresztach śledczych, w dniach 10 -27 lutego 2014 r. cela ta była remontowana. Brak kompletnej podłogi spowodowany był pracami przygotowawczymi do remontu. Wzór łóżek użytkowanych w więziennictwie został zatwierdzony oraz dopuszczony do użytkowania (pismo z dnia 08 kwietnia 2014 r. – k. 148-149).

Niektóre kąpiki sanitarne w Areszcie Śledczym w B. funkcjonują jako wydzielona konstrukcja metalowa z zasłoną materiałową w otworze drzwiowym. We wrześniu 2013 r. rozpoczęto prace remontowo-modernizacyjne zmierzające do pełnego zabudowania kąpoków sanitarnych, prace są były wykonywane sukcesywnie w ramach posiadanych środków (pismo z dnia 08 kwietnia 2014 r. – k. 148-149).

W Areszcie Śledczym w B. panują dobre warunki bytowe, w celach jest oświetlenie jarzeniowe, a pomieszczenia są na bieżąco remontowane. W 2013 r. kąpiki sanitarne nie były zabudowane zabudową trwałą, lecz była to zabudowa zrobiona z blachy i była kotara. Środki na pełną zabudowę zostały przekazane we wrześniu 2013 r. i od tej daty wykonywane są prace. Oprócz remontu kąpoków, remontowana była także cała cela tj. kładziono gładzie, malowano ściany. Wszelkie usterki były na bieżąco usuwane, przy czym czas ich usunięcia wynosił od jednego do czterech dni w zależności od stanu magazynu i ewentualnej konieczności dokonania zamówienia. Wyposażenie cel było zgodne z normami – w przypadku celi 4 osobowej w celi znajdowały się 4 łóżka, 4 taborety, szafka, stolik, wieszak, półka na telewizor. W toalecie znajduje się zmiotka, szczotka do wc, miska, lustro i półka na przybory toaletowe. W Areszcie Śledczym jest wentylacja grawitacyjna, która jest sprawna i co roku podlega przeglądowi, osadzony ma także możliwość wietrzenia cel poprzez otwarcie okna (zeznania świadka T. N. - k. 488-489; e-protokół – k. 491; transkrypcja – k. 596 i nast.).

Wydane osadzonym materace, ręczniki, pościel są wydawane w stanie dobrym, dwa razy do roku wykonywany jest przegląd materacy, czy pościeli. Pościel jest wymienia co 2 tygodnie, ręczniki co tydzień w czasie kąpieli. Każdy osadzony do 5 dnia każdego miesiąca otrzymywał środki czystości zgodnie z rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości tj. 200 gr mydła, papier toaletowy, krem do golenia, nożyk, pastę do zębów, 200 gr proszku do prania. W 2013 r. jednostka samodzielnie rozpoczęła wydawanie 200 ml płynu do naczyń (zeznania świadka T. N. - k. 488-489; e-protokół – k. 491; transkrypcja – k. 596 i nast.).

Okres używalności piżamy wynosi 12 miesięcy, bielizna, do której zaliczana jest piżama wymienia jest co tydzień. Wyprana bielizna osobista i skarpety mieściły się w kąpiku sanitarnym, wywieszenie wypranych dresów mogło nastąpić w miejscu do tego wyznaczonym. Powód był informowany, że jeżeli stanowi to dla niego utrudnienie, wskazaną odzież mógł zdać na zewnątrz i wystąpić o przyjęcie kolejnej. Zabronione było rozwieszanie odzieży na łózkach, drzwiach, oknach i kratkach oraz zawieszanie w celach linek, które mogły znajdować się jedynie w kąpiku sanitarnym (pismo z dnia 08 kwietnia 2014 r. – k. 148-149).

Osadzonym zgodnie z przepisami przysługiwała jedna kąpiel w tygodniu, w 2013 r./2014.r dyrektor generalny Służby Więziennej wprowadził dodatkową kąpiel. Kąpiele były realizowane zgodnie z harmonogramem (zeznania świadka T. N. - k. 488-489; e-protokół – k. 491; transkrypcja – k. 596 i nast.).

Osadzeni otrzymywali jedną rolkę papieru toaletowego w miesiącu. W przypadku potrzeby otrzymania dodatkowej rolki, należało złożyć pisemne zgłoszenie do dyrektora jednostki. Osadzi otrzymywali talony higieniczno-odzieżowe, według zgłaszanych potrzeb. Przekazanie artykułów higienicznych bez talonu nie było możliwe. Talony można było zrealizować w kantynie jak i mogły być dostarczone z zewnątrz. Części artykułów, które można zakupić w kantynie, nie można dostarczać spoza jednostki. W paczkach nie mogą być bowiem dostarczane artykuły, których sprawdzenie

nie jest możliwe bez naruszenia w istotny sposób ich substancji, jak też artykuły w opakowaniach, utrudniających kontrolę ich zawartości (pismo z dnia 06 maja 2014 r. – k. 150-150verte).

W trakcie pobytu w Areszcie Śledczym w B., powód zgłosił się w dniu 06 lutego 2014 r. do lekarza i został przyjęty w dniu następnym. Podczas wizyty powód nie zgłaszał żadnych problemów zdrowotnych dotyczących osób wspólnie zakwaterowanych, funkcjonariusze więzienni nie utrudniali powodowi udziału w zajęciach w świetlicy (pismo z dnia 20 lutego 2014 r. – k. 145-145verte).

Powód miał zapewnioną opiekę medyczną, otrzymywał leki kardiologiczne zgodnie z zaleceniami lekarskimi. Ogólny stan zdrowia powoda był stabilny i nie uległ pogorszeniu podczas pobytu w Areszcie Śledczym w B.. Po konsultacji kardiologicznej, jaka miała miejsce w dniu 06 października 2014 r. osadzony odmówił hospitalizacji. Był on również leczony w związku ze stanem zapalnym napletka i żołądki, przepisano mu również odpowiednie leki (pismo z dnia 10 marca 2014 r. – k. 146; kopia karty dokumentacji medycznej – k. 789; zeznania powoda - k. 1250-1254; e-protokół – k. 1255).

Prośby powoda o przyjęcie z wolności i wydanie trzech ręczników, dwóch ścierek do naczyń oraz ciśnieniomierza zostały rozpatrzone negatywnie z uwagi na brak wskazań medycznych do wydania tych rzeczy (pismo z dnia 13 stycznia 2015 r. – k. 790-790verte).

Przesłony okienne zamontowane w oknach są zgodne z rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 17 października 2003 r. w sprawie warunków bytowych osób osadzonych w zakładach karnych i aresztach śledczych, a cela nr (...)w której przebywał powód, jest wyposażona zgodnie z § 77 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 31 października 2003 r. w sprawie sposobów ochrony jednostek organizacyjnych Służby Więziennej (pismo z dnia 20 lutego 2014 r. – k. 145-145verte).

W Areszcie funkcjonuje biblioteka, jest również możliwy dostęp do aktów prawnych w drodze elektronicznej, kodeksy są także dostępne w wersji papierowej. Osadzeni zgłaszają chęć wypożyczenia czy udostępnienia poszczególnych pozycji, co jest realizowane (zeznania świadka J. A. - k. 509-510; e-protokół – k. 512; transkrypcja – k. 599 i nast.).

W trakcie pobytu w Areszcie Śledczym w B., powód zwracał się o wnioskiem o dostęp do zestawu kodeksów, które dwukrotnie były mu wypożyczane. Akty prawne znajdują się w oddziale i gdyby powód chciał się z nimi zapoznać, zostałyby mu udostępnione (pismo z dnia 26 maja 2014 r. – k. 151).

W jednostce nie przeprowadza się kontroli czy cenzury korespondencji tymczasowo aresztowanych, ani prywatnej ani także urzędowej. Posługa religijna dla ogółu osadzonych odbywa się w sobotę (msza święta), osadzeni codziennie mogą zgłaszać chęć udziału w mszy świętej i są doprowadzani do kaplicy, są im również udzielane indywidualne posługi. W celu uzyskania kserokopii dokumentacji, osadzony musi złożyć wniosek do dyrektora, określić ilość dokumentów, za zgodą dyrektora jest to wykonywane na koszt osadzonego (zeznania świadka J. A. - k. 509-510; e-protokół – k. 512; transkrypcja – k. 599 i nast.).

W czasie kontroli celi funkcjonariusze nie zapoznawali się z treścią korespondencji powoda. Powód nie by obecny przy tych przeszukaniach, nie mógł więc być świadkiem takich zachowań (pismo z dnia 29 października 2014 r. – k. 787).

Kontrole celi odbywały się zgodnie z art. 116 § 2 i 4 kodeksu karnego wykonawczego. Poza zgłaszaniem przez powoda uwag co do częstotliwości kontroli, nie zgłaszał on innych zastrzeżeń (pismo z dnia 29 grudnia 2014 r. – k. 153).

W dniu 01 marca 2014 r. powód zgłosił zepsucie się czajnika, użytkowanego w celi. Z uwagi na fakt, iż w sobotę i niedzielę magazyn nie jest czynny, nowy czajnik został powodowi wydany w dniu 04 marca 2014 r. Do tego momentu powód miał możliwość korzystania z wrzątku (pismo z dnia 19 marca 2014 r. – k. 147).

Skargi powoda kierowane do Aresztu Śledczego nie były uwzględniane, gdyż zarzuty w nich podnoszone nie znajdowały potwierdzenia. Powód był pouczany o możliwości złożenia skargi do Dyrektora Okręgowego Służby Więziennej w B. (pismo z dnia 20 lutego 2014 r. – k. 145-145verte; pismo z dnia 10 marca 2014 r. – k. 146; pismo

z dnia 19 marca 2014 r. – k. 147; pismo z dnia 08 kwietnia 2014 r. – k. 148-149; pismo z dnia 06 maja 2014 r. – k. 150-150verte; pismo z dnia 26 maja 2014 r. – k. 151).

Podstawę zamontowania przesłan w oknach stanowił przepis § 77 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 31 października 2003 r. w sprawie sposobów ochrony jednostek organizacyjnych Służby Więziennej (pismo z dnia 08 kwietnia 2014 r. – k. 784-785).

Kontrola okresowa przewodów kominowych z dnia 12 grudnia 2013 r. ujawniła, że objęte kontrolą przewody kominowe oraz inne elementy urządzeń kominowych odpowiadały w zasadzie przepisom. Wykonane konstrukcje i elementy mieściły się w obowiązujących normach. Stan przewodów kominowych ponad dachem był dobry, kratki wentylacyjne były osadzone prawidłowo, ciąg przewodów wentylacyjnych był dobry, zachowane było również czyszczenie przewodów wentylacyjnych (protokół okresowej kontroli przewodów kominowych – k. 164-164verte).

Kontrola Sanitarna przeprowadzona w Areszcie Śledczym w B. w dniu 13 lutego 2014 r. nie ujawniła nieprawidłowości poza trwałym zabrudzeniem ścian i sufitów w kilku celach oraz klatce schodowej (protokół kontroli – k. 162-163).

Wykonane pomiary natężenia oświetlenia elektrycznego w celach pawilonu (...) w Areszcie Śledczym w B. przeprowadzone w dniach 10-12 lutego 2014 r. ujawniły, że wszelkie normy zostały spełnione (protokół z pomiarów natężenia oświetlenia elektrycznego – k. 165-165verte).

W dniu 18 listopada 2014 r. sędzia Wydziału Karnego Sądu Okręgowego w Bydgoszczy zwrócił się do Dyrektora Aresztu Śledczego W.(...) o wzmoczenie nadzoru nad oskarżonym P. M. (1), który miał przybyć do jednostki z transportem z dnia 19 listopada 2014 r. poprzez jego odizolowanie od innych współwięźniów na takich zasadach, by uniemożliwić mu z nimi swobodny kontakt (wskazane było umieszczenie w celi bez osób trzecich). Wniosek ten uzasadniono uzyskanymi informacjami natury operacyjno-śledczej odnośnie podejmowanych przez oskarżonego działań w czasie przeciwko świadkom występującym w procesie, a także realnego zagrożenia dla życia i zdrowia innych osób mających związek z postępowaniem. Podczas pobytu w Areszcie Śledczym w B., oskarżony kontaktował się bowiem za pomocą tzw. grypsów przekazując dyspozycje skierowane przeciwko życiu i zdrowiu funkcjonariuszy publicznych. Jednocześnie w związku z faktem, iż oskarżony pomimo izolacji podjął działania zmierzające do wymuszenia na świadku mającym być przesłuchanym złożenia zeznań odpowiedniej treści jako podstawę rygorów tymczasowego aresztowania wskazano obawę matactwa procesowego. Realnym było także, że oskarżony będzie czynił starania, by dotrzeć do rodziny świadka podczas pobytu w W., gdzie w środowisku przestępczym ma rozległe kontakty, tym bardziej, że spoczywają na nim zarzuty kierowania zorganizowaną grupą przestępczą, gdzie wśród zadań przewidzianych dla jej członków eliminację fizyczną osób niewygodnych dla oskarżonego (pismo z dnia 18 listopada 2014 r. – k. 750).

W związku z powyższym pismem, przedsięwzięto następujące działania ochronne:

- osadzonego objęto ścisłą izolacją – odrębna grupa spacerowa, izolacja od wszystkich osadzonych podczas ruchu po terenie jednostki, zajęć k.o., doprowadzenia do czynności procesowych na terenie i poza terenem jednostki, doprowadzenia na widzenia rodzinne;
- zmiana składu celi, w której osadzony był zakwaterowany każdorazowo miała być uzgadniana z koordynatorem i kierownikiem Działu Ochrony;
- wszyscy osadzeni zakwaterowani w celi mieli być każdorazowo po powrocie do oddziału mieszkalnego poddawani kontroli osobistej;
- kontrola celi mieszkalnej miała być przeprowadzana co najmniej raz w tygodniu;
- paczki osadzonych zakwaterowanych w celi nr 6 miały być poddawane wnikliwej kontroli;
- o każdorazowym wyjściu z oddziału mieszkalnego osadzonego miał być informowany dowódca zmiany;

- w przypadku udzielenia przez organ dysponujący widzenia w sposób umożliwiający bezpośredni kontakt, widzenia miały odbywać się w pawilonie (...) pod nadzorem funkcjonariusza wyznaczonego przez dowódcę zmiany;
- w przypadku udzielenia przez organ dysponujący widzenia w sposób uniemożliwiający bezpośredni kontakt, widzenia miały odbywać się w Sali widzeń w pomieszczeniu kiedyś przeznaczonym do odbywania widzeń przez tzw. „niebezpiecznych”;
- transport osadzonego w pojazdach konwojowych Policji i Służby Więziennej miał odbywać się odrębnie od innych osadzonych (notatka służbowa z dnia 18 czerwca 2015 r. – k. 755-755verte).

Cele mieszkalne, w którym przebywał powód w Areszcie Śledczym W. (...) wyposażone były w sprzęt kwaterunkowy zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 17 października 2003 r. w sprawie warunków bytowych osób osadzonych w zakładach karnych i aresztach śledczych, zapewniając osadzonemu osobne miejsce do spania, właściwe warunki higieny, dostateczny dopływ powietrza, odpowiednią do pory roku temperaturę oraz oświetlenie odpowiednie do czytania i wykonywania pracy. Cele mieszkalne wyposażone były w łóżka koszarowe w dobrym stanie technicznym, okna w celach były przeszkolone i uszczelnione. Stolarka okienna była systematycznie, w razie potrzeb poddawana naprawom i konserwacjom, a stan podłóg wykonanych z parkietu drewnianego również był dobry. Na powłokach malarskich ścian i sufitów nie stwierdzono ognisk grzyba, powstające czasowo miejscowe zawilgocenia były powodowane przez samych osadzonych, którzy dokonując w celach kąpiele oraz gotując posiłki, przyczyniali się do nadmiernej wilgotności w pomieszczeniach. W celach mieszkalnych znajdowały się kąćki sanitarne, w sposób trwały oddzielone od pozostałej części cel (ściany murowane). Wejścia do kąćków wyposażone były w nieprzeźroczyste zasłony z tworzywa sztucznego, co zapewniało nieskrępowane korzystanie z urządzeń sanitarnych. Ponadto znajdujące się w celach kratki wentylacyjne, zapewniały właściwą wentylację pomieszczeń. Stan instalacji wentylacyjnej był corocznie sprawdzany przez osoby do tego uprawnione. Wydana osadzonemu bielizna pościelowa, ręczniki, koce i materace były w dobrym stanie. Zgodnie z porządkiem wewnętrznym aresztu, wymiana bielizny pościelowej odbywała się co dwa tygodnie, a ręczników co tydzień. Natomiast koce i materace, które uległy zużyciu były wymieniane na nowe. Za wygląd cel mieszkalnych i za stan sprzętu kwaterunkowego odpowiadają sami osadzeni. Niewłaściwe korzystanie ze sprzętu kwaterunkowego przyczynia się do pogorszenia wyglądu cel oraz zużycia sprzętu. Wszelkie usterki w celach mieszkalnych były bezzwłocznie usuwane w kolejności otrzymywanych zgłoszeń. Powód podczas pobytu w Areszcie Śledczym W. (...) miał zapewnione odpowiednie warunki odbywania kary (notatka służbowa – k. 129).

Przepisy nie nakładają na administrację jednostek penitencjarnych obowiązku wyposażenia cel mieszkalnych, poza źródłami światła w odbiorniki energii elektrycznej np. grzałki czy czajniki elektryczne. Poprzez czasowe wprowadzanie ograniczeń w korzystaniu z urządzeń energii elektrycznej nie dochodzi do naruszeń praw osób osadzonych (pismo z dnia 17 maja 2010 r. – k. 130-131).

Wymiary otworów okiennych w celach mieszkalnych były zgodne z projektem technicznym i zapewniały odpowiedni dopływ światła dziennego do wnętrza pomieszczeń mieszkalnych. Powód nie był także pozbawiony górnego oświetlenia elektrycznego, regularne gaszenia światła następuje z chwilą ogłoszenia ciszy nocnej, cykl ten nie dotyczy kąćków sanitarnych, w których osadzeni mają całodobowo zapewniony dostęp do oświetlenia (pismo z dnia 24 marca 2014 r. – k. 275-278).

Kwestia rzekomego niszczenia korespondencji urzędowej przez wychowawcę Aresztu Śledczego w W. – B. była przedmiotem prowadzonych czynności wyjaśniających. Zarzut ten został oddalony. Także zarzut dotyczący rzekomego pobicia oraz niewłaściwego postępowania funkcjonariusza nie znalazł potwierdzenia. Powód przed osadzeniem w jednoosobowej celi był dwukrotnie konsultowany przez psychologa: w dniu 02 grudnia 2013 r. oraz 14 maja 2014 r. i powód był zadowolony z samodzielnego jego osadzenia. Podczas kolejnej wizyty zastrzegł jednak, że może zostać osadzony z celi jednoosobowej tylko z telewizorem, który posiada, odparł także, że „nie życzy sobie siedzieć bez telewizora i macie znaleźć celę z telewizorem lub wieloosobową”, po czym dodał „zawsze mogę się pociąć”. Powód szantażował również administrację jednostki składaniem skarg, co skomentował „w B. już mają ze mną sprawę” (pismo z dnia 31 października 2014 r. – k. 179-181).

Postępowanie z korespondencją było zgodne z obowiązującymi przepisami, w tym § 20 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 25 sierpnia 2003 r. w sprawie regulaminu organizacyjno-porządkowego wykonywania tymczasowego aresztowania oraz ust. 4.12 Instrukcji kancelaryjnej jednostek organizacyjnych Służby Więziennej. Nie stwierdzono nieprawidłowości w postępowaniu z korespondencją powoda, w tym tą, której nadawcą był jego obrońca (pismo z dnia 24 marca 2014 r. – k. 275-278; pismo z dnia 11 maja 2015 r. – k. 752-752verte).

W toku postępowania prowadzonego w sprawie naruszenia tajemnicy korespondencji przez funkcjonariusza nie stwierdzono, by taka sytuacja miała miejsce. Nie potwierdzono również by funkcjonariusz dopuścił się pobicia powoda – przeprowadzone tego samego dnia badanie lekarskie nie potwierdziło pobicia, czy jego przetrzymywania w łaźni. Funkcjonariusz nie stosował wobec powoda terroru psychicznego oraz nie miała miejsce sytuacja polegająca na próbie molestowania z jego strony (pismo z dnia 17 lutego 2014 r. – k. 273; pismo z dnia 24 marca 2014 r. – k. 275-278; pismo z dnia 25 marca 2014 r. – k. 283-284).

Tzw. „sucha łaźnia” oznacza rozebranie się do naga, przeszukanie ubrań, oględziny ciała i miejsc intymnych oraz przysiady. W aresztach śledczych takim procedurom osadzeni poddawani są po każdym opuszczeniu celi. Miejsce do przeszukań zostało wydzielone na korytarzu i było osłonięte zasłoną i nie pozostawało w polu widzenia zainstalowanych kamer monitoringu. Przeszukanie było prowadzone bez obecności osób trzecich, przez funkcjonariuszy płci męskiej. Kontrola osobista była przeprowadzana zgodnie z zasadami określonymi w art. 116 § 2 i 3 k.k.w. i nie stwierdzono nieprawidłowości w sposobie jej wykonywania. Powód nie chcąc zostać przeszukanym, odmawiał wychodzenia na spacer (zeznania świadka M. B. - k. 663; e-protokół – k. 665; k. 683-685; e-protokół – k. 686; pismo z dnia 13 sierpnia 2015 r. – k. 751-751verte; pismo z dnia 24 września 2015 r. – k. 754; zeznania świadka A. K. - k. 808-809; e-protokół – k. 811).

Powodowi wydawano ręczniki takie, jak pozostałym osadzonym. Były one wymieniane raz w tygodniu (zeznania świadka M. B. - k. 663; e-protokół – k. 665; k. 683-685; e-protokół – k. 686; zeznania świadka A. K. - k. 808-809; e-protokół – k. 811).

W związku ze statusem powoda jako osoby tymczasowo aresztowanej, przepisy nie przewidują nagrody w postaci widzenia bezdozorowanego oraz korzystania z aparatu telefonicznego, czy innych środków łączności bezprzewodowej. Zgodę na widzenie powód mógł uzyskać po wydaniu zarządzenia o zgodzie na widzenie przez organ, do którego dyspozycji powód pozostawał. Warunkiem wypożyczenia książek, było złożenie przez czytelnika zamówienia (pismo z dnia 11 maja 2015 r. – k. 752-752verte).

Odbywanie spacerów pojedynczo oraz chodzenie w odzieży skarbowej w przypadku powoda podyktowane było zakwalifikowaniem przez komisję penitencjarną jako osoby, o której mowa w art. 222a § 3 k.k.w. (pismo z dnia 09 września 2014 r. – k. 185).

W Areszcie Śledczym W.(...) tzw. spaceriak nie posiada zadaszania, ani kącika sanitarnego. Spacer trwa jedną godzinę i nie jest przerywany z uwagi na warunki atmosferyczne (zeznania świadka A. K. - k. 808-809; e-protokół – k. 811; zeznania powoda - k. 1250-1254; e-protokół – k. 1255).

Place spacerowe powinny posiadać zadaszane miejsca, jednak przepisy te obowiązują obligatoryjnie przy budowie nowych, adaptacji oraz przebudowie zabezpieczeń techniczno-ochronnych. Przebudowa placów spacerowych w Areszcie Śledczym W.(...) miała miejsce przed wejściem w życie powyższych wytycznych Dyrektora Generalnego Służby Więziennej z dnia 04 czerwca 2013 r. (notatka służbowa z dnia 08 września 2016 r. – k. 760).

Podczas pobytu w Areszcie Śledczym W.(...) w W., powód był traktowany w sposób humanitarny, z poszanowaniem praw i godności osobistej. W toku prowadzonych postępowań wyjaśniających nie stwierdzono, by funkcjonariusz, którego skarga dotyczyła postępował niewłaściwie, kontrole przeprowadzane w oparciu o przepis art. 116 § 2 i 3 k.k.w. były przeprowadzone w sposób praworządny, humanitarny, bez obecności osób postronnych (pismo z dnia 24 lipca 2015 r. – k. 272).

Opóźnienie w realizacji zakupów w ramach tzw. wypiski w styczniu 2014 r. było spowodowane wystąpieniem dodatkowych dni ustawowo wolnych od pracy – realizacja zakupów nie obejmuje weekendów oraz dni ustawowo wolnych od pracy. O opóźnieniach więźniowie byli informowani także za pośrednictwem radiowęzła (pismo z dnia 24 marca 2014 r. – k. 275-278).

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 25 sierpnia 2003 r. w sprawie regulaminu organizacyjno-porządkowego wykonania kary pozbawienia wolności/tymczasowego aresztowania decydem w sprawie wydania maszynki do włosów jest dyrektor jednostki, który kierując się względami bezpieczeństwa i porządku aresztu określa przedmioty, które osadzony może posiadać w celi (notatka służbowa z dnia 24 sierpnia 2016 r. – k. 756-756verte).

Podczas pobytu osadzonego w(...) oddziale penitencjarnym Aresztu Śledczego W.(...), zapewniony był dostęp do fryzjera, z którego usług mogli korzystać osadzeni (notatka służbowa z dnia 09 września 2016 r. – k. 758).

Jadłospisy dla osadzonych przygotowywane były w oparciu o zalecenia lekarskie i obowiązujące przepisy. W Areszcie Śledczym W.(...), powód był żywiony zgodnie z lekarską dietą lekkostrawną, osadzony nigdy nie zwracał się o dietę ze względów wyznaniowych nigdy także nie zgłaszał uwag do służby żywieniowej (notatka z dnia 08 września 2016 r. – k. 759).

W Areszcie Śledczym W.(...) powód miał zapewnioną opiekę medyczną stopnia podstawowego i w razie konieczności specjalistycznego. Powód korzystał m.in. z wizyty u okulisty i otrzymał lek, uzyskał także zgodę na posiadanie ciśnieniomierza w celi (notatka służbowa z dnia 09 września 2016 r. – k. 761; zeznania powoda - k. 1250-1254; e-protokół – k. 1255).

Na świetlicy oddziału mieszkalnego znajdował się stół do ping-ponga z pełnym wyposażeniem, rowerek magnetyczny, gry planszowe, domino, bierki, książki oraz prasa. Osadzeni mieli także możliwość skorzystania z placu spacerowego (boisko) oraz ze świetlicy (notatka służbowa z dnia 08 września 2016 r. – k. 757).

W trakcie pobytu w Zakładzie Karnym w S. P. M. (1) decyzją komisji penitencjarnej w Areszcie Śledczym W. – M. z dnia 26 września 2013 r. na podstawie art. 212a § 3 k.k.w. został zakwalifikowany jako osadzony wymagający osadzenia w areszcie śledczym w warunkach zapewniających wzmożoną ochronę społeczeństwa i bezpieczeństwa aresztu, z uwagi na popełnienie czynów w zorganizowanej grupie przestępczej. W dniu 02 lipca 2014 r. Dyrektor Zakładu Karnego w S. wydał decyzję o umieszczeniu osadzonego w celi mieszkalnej nr (...) objętej całodobowym monitoringiem w oparciu o przepis art. 73a § 8 oraz art. 116 § 6 k.k.w., powodem czego była konieczność zapewnienia bezpieczeństwa osobistego osadzonego. W związku z tym zajęcia kulturalno-oświatowe, nabożeństwa, spotkania religijne mogły być realizowane tylko w oddziale mieszkalnym w którym był on zakwaterowany. Ruch osadzonego po terenie jednostki penitencjarnej odbywał się w sposób ograniczony do niezbędnych potrzeb. Osoba tymczasowo aresztowana, do których osadzony należał, nie mogła mieć kontaktu z osadzonymi z innych grup izolacyjnych. Realizacja spaceru odbywała się w ramach jednej grupy izolacyjnej. Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 31 października 2003 r. w sprawie ochrony jednostek organizacyjnych Służby Więziennej w § 32 pkt 3 nakłada na funkcjonariusza pełniącego służbę w porze nocnej w oddziale mieszkalnym, obowiązek kontrolowania w nieregularnych odstępach czasu zachowania osadzonych w celach mieszkalnych. Polega to na krótkotrwałym włączeniu oświetlenia celi i kontroli wzrokowej za pomocą wizjera. Funkcjonariusze Zakładu Karnego w S. nie torturowali osadzonego, swoje obowiązki służbowe wykonywali zgodnie z obowiązującymi przepisami, z poszanowaniem praw godności osobistej osób pozbawionych wolności. Osadzony był traktowany w sposób podmiotowy i humanitarny (notatka służbowa – k. 172-173; decyzja z dnia 02 lipca 2014 r. – k. 176; pismo z dnia 01 sierpnia 2014 r. – k. 186).

Powodem podjęcia decyzji Dyrektora Zakładu Karnego w S. z dnia 02 lipca 2014 r. mogą być następujące: zapewnienie bezpieczeństwa osobistego osadzonego, zapewnienie bezpieczeństwa Zakładu Karnego lub Aresztu Śledczego i prośba osadzonego. W celi monitorowanej muszą zostać osadzeni objęci szczególną ochroną przez Sąd czy Prokuraturę. Osadzony może odwołać się od takiej decyzji (zeznania świadka M. M. - k. 1177-1180).

Postanowieniem Sądu Okręgowego w Siedlcach z dnia 01 grudnia 2014 r. w sprawie o sygn. akt III Kow 773/14 zaskarżoną przez powoda decyzję Dyrektora Zakładu Karnego w S. z dnia 02 lipca 2014 r. utrzymano w mocy (postanowienie z dnia 01 grudnia 2014 r. – k. 177-178).

W celi monitorowanej gdzie przybywał osadzony, włączone były strefy prywatności w miejscu załatwiania potrzeb fizjologicznych. W oddziale, w którym powód przebywał, oświetlenie w celach mieszkalnych posiadało dwa oddzielne obwody, w tym jeden do oświetlenia kącika sanitarnego z wyłącznikiem wewnątrz celi mieszkalnej, a drugi od oświetlenia podstawowego (moc oświetlenia 2 x 10W led) wraz z systemem prześwietlenia nocnego. Oświetlenie podstawowe posiadało również wyłącznik w celi mieszkalnej. Cella mieszkalna wyposażona była w sprzęt kwaterunkowy zgodnie z rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 stycznia 2014 r. w sprawie warunków bytowych osób osadzonych w zakładach karnych i aresztach śledczych. Zgodnie z rozporządzeniem, w celi znajdowała się stosowna ilość szafek i półek. Osadzony miał możliwość bezpiecznego korzystania z czajnika poprzez podłączenie go do gniazda elektrycznego za pomocą przedłużacza. Osadzony nie zgłaszał potrzeby wydania do celi drugiej miski, a także nie składał prośby dotyczącej pobrania dodatkowej pary kłapek z magazynu depozytowego. Osadzony pobrał z magazynu poduszkę, natomiast nie zgłaszał potrzeby otrzymania nowego materaca. Wszelkie zgłaszane usterki są niezwłocznie usuwane przez administrację jednostki (notatka służbowa – k. 174).

Kąciki sanitarne w Zakładzie Karnym w S. były oddzielone metalową (blaszaną) konstrukcją, nie były jednak zabudowane do samego sufitu. Nie posiadały także oddzielnej wentylacji (zeznania świadka A. K. - k. 808-809; e-protokół – k. 811).

Kąciki sanitarne w celi objętej całodobowym monitoringiem są odpowiednio osłonięte, co umożliwia osadzonym załatwianie potrzeb fizjologicznych w sposób humanitarny i z poszanowaniem ich praw (notatka służbowa z dnia 03 grudnia 2015 r. – k. 306-307; notatka służbowa z dnia 04 grudnia 2015 r. – k. 309-310).

Osadzony miał możliwość bezpiecznego korzystania z czajnika elektrycznego, mógł także z niego korzystać za pomocą przedłużacza (notatka służbowa z dnia 04 grudnia 2015 r. – k. 309-310).

Złożona przez osadzonego prośba dotycząca wydania do celi czajnika oraz odbiornika telewizyjnego została przez Dyrektora Zakładu Karnego w S. rozpatrzona pozytywnie bez zbędnej zwłoki, w wyniku czego w dniu 04 lipca 2014 r. wnioskowane przedmioty zostały osadzonemu wydane o celi mieszkalnej. Osadzony miał możliwość korzystania z gniazda w celi poprzez podłączenie przedłużacza do podwójnego gniazda wtykowego znajdującego się w pomieszczeniu sanitarnym (pismo z dnia 31 października 2014 r. – k. 179-181).

Funkcjonariusze Zakładu Karnego w S. nie torturowali osadzonego, swoje obowiązki wykonywali z poszanowaniem praw i godności osobistej osób pozbawionych wolności. Osadzony traktowany był w sposób humanitarny (notatka służbowa z dnia 03 grudnia 2015 r. – k. 306-307; notatka służbowa z dnia 03 grudnia 2015 r. – k. 308).

Osoby chore na grzybicę nie wymagają izolacji. Przebywanie w jednej celi z osobą chorą na grzybicę nie stanowi zagrożenia dla współosadzonych przy zachowaniu przez nich podstawowych zasad higieny (notatka służbowa – k. 175).

Miało miejsce zdarzenie, polegające na tym, że Zakład Karny w S. przesłał za pośrednictwem organu do którego dyspozycji powód pozostaje, jego korespondencję kierowaną do Rzecznika Praw Obywatelskich. Kontrola w zakresie postępowania z korespondencją osób pozbawionych wolności w zakładzie, przeprowadzona wskutek zaistniałego zdarzenia nie wykazała nieprawidłowości. We wrześniu 2014 r. w Zakładzie Karnym w S. odbyło się szkolenie z zasad postępowania z korespondencją urzędową i prywatną poleconą osób pozbawionych wolności (pismo z dnia 31 października 2014 r. – k. 179-181).

Osadzony P. M. (1) po przybyciu do Zakładu Karnego w S. nie miał zleconej diety leczniczej, co potwierdzał wpis lekarza z dnia 27 czerwca 2014 r. W odpowiedzi na jego roszczenia domagające się diety, została mu ona przyznana przez kierownika ambulatorium trzy dni później. Powód miał przyznaną dietę w poprzedniej jednostce, jednak nie

posiadał dokumentacji potwierdzającej schorzenia przewodu pokarmowego (notatka służbowa z dnia 04 grudnia 2015 r. – k. 311).

W trakcie osadzenia w poszczególnych jednostkach w okresie objętym pozwem, powód odbył następującą ilość widzeń: w Areszcie Śledczym W.- (...), w Areszcie Śledczym w (...), w Zakładzie Karnym w (...) (przeглядarka widzeń – k. 288; karta ewidencji widzeń – k. 289-294).

W toku licznych postępowań mających na celu weryfikację skarg powoda, podnoszone przez niego zarzuty, nie potwierdzały się (m.in. pismo z dnia 20 lutego 2014 r. – k. 145-145verte; pismo z dnia 10 marca 2014 r. – k. 146; pismo z dnia 19 marca 2014 r. – k. 147; pismo z dnia 08 kwietnia 2014 r. – k. 148-149; pismo z dnia 06 maja 2014 r. – k. 150-150verte; pismo z dnia 26 maja 2014 r. – k. 151; pismo z dnia 31 października 2014 r. – k. 182-184; pismo z dnia 09 września 2014 r. – k. 185; pismo z dnia 08 kwietnia 2014 r. – k. 784-785; pismo z dnia 11 czerwca 2014 r. – k. 786-786verte).

Wobec powoda nie były wydawane decyzje przeludnieniowe (zeznania powoda - k. 1250-1254; e-protokół – k. 1255).

Powód nie praktykuje żadnej religii (zeznania powoda - k. 1250-1254; e-protokół – k. 1255).

Stan faktyczny w powyższym kształcie, został przez Sąd ustalony w oparciu o całokształt materiału dowodowego zgromadzonego na potrzeby niniejszego postępowania, a wskazanego dotychczas, w tym w przeważającej mierze dokumentację, częściowo zeznania przesłuchanych w sprawie świadków oraz przesłuchania samego powoda.

Odnośnie wskazanej dokumentacji Sąd nie miał wątpliwości co do jej autentyczności, a dla Sądu było istotne, iż znaczna jej część nie została sporządzona w związku z toczącym się procesem, np. jako odpowiedź poszczególnych jednostek na stawiane przez powoda zarzuty, lecz była sporządzana w odpowiedzi na skargi powoda. Jedynie na marginesie należy wskazać, że nie miała znaczenia argumentacja powoda, w której powoływał się na przekazanie mu w 2018 r. wykazu powierzchni pomieszczeń z 2007 r. (k. 1248-1249). Z oczywistych bowiem względów, na przestrzeni lat, nie dochodzi do zmniejszenia/zwiększenia powierzchni poszczególnych cel w istniejących budynkach, pomijając jedynie np. połączenie kilku pomieszczeń w jedno. Rozbieżność w datach nie miała tutaj znaczenia, a przeprowadzone postępowanie wykazało, iż na żadnym etapie powód nie przebywał w warunkach przeludnienia.

Sąd w części pominął pozostałą, złożoną do akt dokumentację, w tym dokumentację fotograficzną oraz raporty z wizytacji więzień. W ocenie Sądu nie miało w sprawie znaczenia stanowisko Rzecznika Praw Obywatelskich, stanowiące odpowiedź na kolejne skargi powoda (m.in. k. 772-773; k. 774-775) czy raporty z wizytacji więzień – Sąd był władny dokonać własnej oceny wywiedzonego powództwa, nadto raport z k. 897 i nast. dotyczył okresu nieobjętego pozwem. Pominęto także wszelkiego rodzaju oświadczenia składane przez powoda czy innych współwięźniów (np. k. 779; k. 331-332). W ocenie Sądu, tak złożonym oświadczeniom nie można przypisać znaczącej mocy dowodowej, a bardziej adekwatnym środkiem dowodowym były dowody z przesłuchania, które są dowodem bezpośrednim.

Złożona na k. 780-781 kopia dokumentacji medycznej powoda, dotyczyła ZOZ w Areszcie Śledczym w M., z którego działalnością nie są związane roszczenia powoda w niniejszym postępowaniu, pozostała zaś zgromadzona w aktach dokumentacja, a niewymieniona dotychczas pozostawała irrelevantna z punktu widzenia ustaleń istotnych w sprawie (art. 227 k.p.c.).

W sprawie zostali także przesłuchani świadkowie:

-T. N. (k. 488-489; e-protokół – k. 491; transkrypcja – k. 596 i nast.)

-J. A. (k. 509-510; e-protokół – k. 512; transkrypcja – k. 599 i nast.)

-M. B. (k. 663; e-protokół – k. 665; k. 683-685; e-protokół – k. 686)

-A. K. (k. 808-809; e-protokół – k. 811).

-A. W. (k. 979-980overte)

-M. M. (k. 1177-1180).

Oceniając więc wiarygodność tak przeprowadzonych dowodów, w ocenie Sądu zeznania świadków T. N. oraz J. A. były w całości wiarygodne (oczywiście poza tymi okolicznościami, których świadkowie nie pamiętali, bądź nie mieli pewności), ustalając natomiast stan faktyczny Sąd oparł się jedynie częściowo o treść zeznań świadka M. M., tj. w tym zakresie, w jakim świadek wypowiadał się kategorycznie.

Odnosząc zeznań M. B., A. K. i A. W., Sąd dokonał ich oceny z dużą dozą ostrożności, mając na uwadze okoliczności wynikające z przeprowadzonego postępowania dowodowego, które ujawniło, iż powód w przeszłości miał wpływ na współosadzonych, manipulował nimi, co także należało mieć na uwadze. Jak zresztą zeznał świadek M. B., osadzeni nie mieli świadomości, jakie są ich prawa i to powód ich uświadomił (k. 684). To zaś potwierdzało, że relacja świadków może być pochodną stanowiska samego powoda, który ich „uświadamiał”. Ponadto, w przeważającej mierze zeznania świadków stały w sprzeczności z pozostałym materiałem dowodowym, w tym liczną dokumentacją. Należało także pamiętać, że świadkowie ci znajdują się w analogicznej jak powód sytuacji, a sytuacja osadzenia z pewnością nie jest powodem ich zadowolenia. Stąd ocena otaczającej ich rzeczywistości może nie być miarodajną, zwłaszcza, w świetle ich oczekiwań. Nawet jeżeli stan cel nie zadowalał osadzonych, a sprzęty były obiektywnie zużyte, nie oznacza to, że było to niezgodne z przepisami. Żaden natomiast dowód – poza zeznaniami świadków, nie potwierdzał, że na ścianach czy sufitach pojawiała się pleśń/grzyb, która potencjalnie mogłaby zagrażać ich zdrowiu. W żaden sposób także, dowód z zeznań świadków czy powoda nie mógł potwierdzać, że powód przebywał w warunkach przeludnienia, a dokonane przez nich „pomiar”, nie były miarodajne.

Oceniając moc dowodową zeznań powoda (k. 1250-1254; e-protokół – k. 1255) nie należało tracić z pola widzenia, iż dowód w tym zakresie miał ze swej istoty charakter subsydiarny (art. 299 k.p.c.) i należało ocenić go z ostrożnością, mając na uwadze, iż powód był stroną zainteresowaną uzyskaniem konkretnego rozstrzygnięcia. Okoliczności wynikające z zeznań powoda, w znacznej części nie znajdowały oparcia w materiale dowodowym, bądź też stanowiły opis jego niezadowolenia z warunków w jakich przebywa, które jednak nie były sprzeczne z obowiązującymi przepisami (np. brak ciepłej wody, niezabudowane kąpiki sanitarne, jedna rolka papieru toaletowego ma miesiąc, jedna kąpiel w tygodniu itd.).

Sąd jednocześnie oddalił wniosek o dopuszczenie dowodu z przesłuchania w charakterze strony M. S., także w trybie wideokonferencji (k. 530, k. 713) (k. 809); oddalił wniosek o dopuszczenie dowodu o uzupełnienie przesłuchania świadka J. A. (k. 809), oddalił wniosek o uzupełniające przesłuchanie świadka M. B. (k. 991) (k. 1125); oddalił wniosek o dopuszczenie dowodu z zeznań świadka P. K. (k. 1120) (k. 1125), oddalił wniosek o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego sądowego (k. 770) (k. 1208), oddalił wniosek o dopuszczenie dowodu z protokołów kontroli (k. 896), oddalił wniosek o dopuszczenie dowodu z uzupełniającego przesłuchania świadka M. M. (k. 1189) (k. 1208), oddalił wniosek o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego zgodnie z wnioskiem powoda (k. 1244; k. 1250).

Odnosząc przeprowadzenia dowodu z uzupełniających zeznań świadków, Sąd zważył, iż zakres zeznań świadków złożonych w sprawie wyczerpywał tezę dowodową, na jaką świadkowie ci zostali przesłuchani i w sprawie nie zaktualizowała się konieczność uzupełnienia ich zeznań.

Co się zaś tyczy dowodu z zeznań M. S., wskazać należy, że pytania na jakie miałby zeznawać zgodnie z wnioskiem powoda (k. 530-530overte), w przeważającej mierze nie dotyczyły okoliczności podlegających ocenie w toku niniejszego postępowania. W sprawie istotne było bowiem to, czy powód został osadzony w jednoosobowej celi mieszkalnej na podstawie stosownej decyzji, którą zresztą złożono do akt sprawy (k. 176), a nie to, czy decyzja ta była właściwa. Kwestia trafności podejmowanych względem osadzonych decyzji, podlegała bowiem weryfikacji przez Sąd Okręgowy - Wydział Penitencjarny i Nadzoru nad Wykonywaniem Orzeczeń Karnych, nie w toku niniejszego postępowania.

Odnosnie świadka P. K., który zgodnie z wnioskiem powoda miałby być przesłuchany na okoliczność „potwierdzenia faktu, że powód był poniżany i torturowany psychicznie”, w ocenie Sądu właściwym środkiem dowodowym na okoliczność wykazania powyższych okoliczności, był dowód z przesłuchania powoda w charakterze strony, który zresztą został przeprowadzony.

Co się zaś tyczy dowodu z opinii biegłego, zgłoszonego przez powoda na okoliczność weryfikacji metrażu cel (k. 770 oraz k. 1244), należy wskazać, iż przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego następuje w sytuacji, gdy wymagane jest zasięgnięcie wiadomości specjalnych. Tymczasem okoliczność, jaki był metraż cel, w których osadzany był powód wynikała z dowodów w postaci dokumentów i nie wymagała przeprowadzenia tak zawnioskowanego dowodu.

Odnosnie dopuszczenia dowodu z protokołów kontroli przeprowadzonych przez Sanepid w S. (k. 896), za okres od 2012 – grudnia 2016 roku, dowód podlegał oddaleniu jako nieprzydatny dla stwierdzenia w/w okoliczności. Zwrócić należy uwagę, iż w Zakładzie Karnym w S. powód przebywał od 26 czerwca 2014 r. do 15 lipca 2014 r. (informacja o pobytach i orzeczeniach – k. 132-135) i tego okresu pobytu w w/w jednostce dotyczy pozew powoda. Dziwić zatem musi wniosek powoda dotyczący 3 letniego okresu w tym także 2 letniego okresu po upływie terminu osadzenia. Zwrócić należy uwagę, iż poza swoimi twierdzeniami, powód nie zaoferował żadnych dowodów odnoszących się do pobytu w ZK w S., koncentrując się w dużej mierze na decyzji w zakresie osadzenia go w monitorowanej Sali jednoosobowej na podstawie decyzji z dnia 02 lipca 2014 roku (k.176) i jej w ocenie powoda – bezprawności. Cały okres pobytu powoda w ZK w S. zamknął się w 20 dniach.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie w jakiegokolwiek jego części.

Materialnoprawną podstawę roszczeń powoda, stanowiły przepisy art. 23 i 24 k.c. w zw. z art. 448 k.c. oraz art. 417 § 1 k.c.

Zgodnie z treścią art. 417 § 1 k.c. za szkodę wyrządzoną przez niezgodne z prawem działanie lub zaniechanie przy wykonywaniu władzy publicznej ponosi odpowiedzialność Skarb Państwa lub jednostka samorządu terytorialnego lub inna osoba prawna wykonująca tę władzę z mocy prawa.

Wykonywanie funkcji władzy publicznej łączy się co do zasady z możliwością władczego kształtowania sytuacji jednostki. W doktrynie i judykaturze prawa cywilnego wskazuje, że tylko wówczas mamy do czynienia z wykonywaniem władzy publicznej, gdy brak jest formalnej równości stron. Wykonywanie władzy w tym sensie może mieć postać nie tylko wydania decyzji (orzeczenia), lecz także faktycznej ingerencji w sferę praw jednostki, na przykład użycia przymusu zarówno w stosunku do majątku, jak i osoby. W sprawie strona powodowa wiązała obowiązek naprawienia szkody przez pozwanego z jego działalnością, polegającą na stosowaniu kar pozbawienia wolności. Stosownie do przytoczonych wyżej poglądów – ta sfera działalności publicznej musi być uznana za wykonywanie władzy publicznej, albowiem nie należy ona do sfery aktywności innych podmiotów i charakteryzuje ją władcze działanie funkcjonariuszy publicznych (tak też: Sąd Okręgowy w Szczecinie, wyrok z dnia 26 lipca 2013 roku, I C 663/12).

Analiza przepisu art. 417 k.c. wskazuje, że przesłankami odpowiedzialności deliktowej Skarbu Państwa są: powstanie szkody; wyrządzenie szkody czynem niedozwolonym polegającym na bezprawnym działaniu lub zaniechaniu podmiotu wykonującego w imieniu Skarbu Państwa władzę publiczną; normalny związek przyczynowy pomiędzy tak rozumianym czynem niedozwolonym a powstaniem szkody.

Podstawową przesłanką odpowiedzialności odszkodowawczej z art. 417 k.c. jest szkoda, przy czym pojęcie szkody obejmuje uszczerbek zarówno w dobrach majątkowych, jak i w przypadkach określonych w ustawie – w dobrach niemajątkowych. Możliwość domagania się naprawienia szkody niemajątkowej, czyli krzywdy przewiduje między innymi art. 448 k.c. Przepis ten stanowi, że w razie naruszenia dobra osobistego sąd może przyznać temu, czyje dobro osobiste zostało naruszone, odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę lub na jego

żądanie zasądzić odpowiednią sumę pieniężną na wskazany przez niego cel społeczny, niezależnie od innych środków potrzebnych do usunięcia skutków naruszenia. Przepis art. 445 § 3 stosuje się.

Norma prawna art. 448 k.c. jest więc związana z przepisami art. 23 i 24 k.c. Zgodnie więc z treścią art. 23 k.c. dobra osobiste człowieka, jak w szczególności zdrowie, wolność, cześć, swoboda sumienia, nazwisko lub pseudonim, wizerunek, tajemnica korespondencji, nietykalność mieszkania, twórczość naukowa, artystyczna, wynalazcza i racjonalizatorska, pozostają pod ochroną prawa cywilnego niezależnie od ochrony przewidzianej w innych przepisach. Przepis ten zawiera otwarty katalog chronionych dóbr osobistych, do których niewątpliwie należą godność czy prawo do humanitarnego traktowania. Natomiast zgodnie z art. 24 § 1 k.c. ten, czyje dobro osobiste zostaje zagrożone cudzym działaniem, może żądać zaniechania tego działania, chyba że nie jest ono bezprawne. W razie dokonanego naruszenia może on także żądać, ażeby osoba, która dopuściła się naruszenia, dopełniła czynności potrzebnych do usunięcia jego skutków, w szczególności ażeby złożyła oświadczenie odpowiedniej treści i w odpowiedniej formie. Na zasadach przewidzianych w kodeksie może on również żądać zadośćuczynienia pieniężnego lub zapłaty odpowiedniej sumy pieniężnej na wskazany cel społeczny. Możliwość zasądzenia zadośćuczynienia pieniężnego w przypadku naruszenia dobra osobistego reguluje, co już wskazano art. 448 k.c.

Wskazać należy, że brak zapewnienia właściwych warunków osadzenia w jednostce penitencjarnej i wiążące się z nim roszczenia winny być rozpatrywane w kontekście przesłanek naruszenia dobra osobistego w postaci godności człowieka. Nie ma natomiast potrzeby odwoływania się do swoistego dobra osobistego w postaci prawa do godnych warunków odbywania kary pozbawienia wolności (uchwała składu 7 sędziów SN z dnia 18 października 2011 r., III CZP 25/11, OSNC z 2012 r., z. 2, poz. 15; wyrok SN z dnia 11 stycznia 2013 r., I CSK 289/12, (...) Ocena, czy doszło do naruszenia dóbr osobistych osób pozbawionych wolności, w tym zwłaszcza godności musi uwzględniać konstytucyjny i prawno-międzynarodowy poziom ochrony ich praw, z tym, iż dochodzenie ochrony tych praw opiera się na przesłankach określonych w ustawach zwykłych.

W powołanym wyroku z dnia 11 stycznia 2013 r. (I CSK 289/12), Sąd Najwyższy zajął stanowisko, że skazany ma prawo do odbywania kary pozbawienia wolności w takich warunkach, jakie gwarantuje mu konkretny system prawny, o ile nie naruszają one zakazu tortur i niehumanitarnego traktowania. Ocena roszczeń osoby pozbawionej wolności w związku z niewłaściwymi warunkami osadzenia wymaga podejścia kumulatywnego, a zatem analizy, czy w konkretnej sprawie warunki te naruszyły godność tej osoby przy uwzględnieniu całokształtu okoliczności i parametrów decydujących o ich uciążliwości, w tym także czasu przebywania w określonych warunkach. W tym wyraża się również swoboda jurysdykcyjna sądu, który rozpoznając sprawę w postępowaniu cywilnym bada całokształt okoliczności udowodnionych przez strony.

Godność (cześć) jest najważniejszym dobrem chronionym w przepisach prawa, jest dobrem osobistym przysługującym człowiekowi z racji urodzenia. Podlega ono ochronie nie tylko na podstawie przepisów art. 23 i 24 k.c., ale również - w stosunku do osób odbywających karę pozbawienia wolności - na podstawie art. 30 Konstytucji oraz art. 4 k.k.w. Przepisy te nakazują wykonywanie kary w sposób humanitarny, z poszanowaniem godności skazanego oraz zakazują stosowania tortur lub niehumanitarnego albo poniżającego traktowania i karania skazanego. W doktrynie wskazuje się, że jest to wartość właściwa każdemu człowiekowi i obejmuje ona wszelkie dziedziny jego życia.

Z art. 8 ust. 1 Europejskiej Konwencji Praw Człowieka i Podstawowych Wolności wynika zaś nakaz poszanowania życia prywatnego obywateli i ich prawa do intymności, co w odniesieniu do osób osadzonych w zakładach karnych oznacza obowiązek zapewnienia takich warunków bytowych i sanitarnych, w których godność ludzka i prawo do intymności nie doznają istotnego uszczerbku. Odpowiednikami powyższych norm prawa międzynarodowego są art. 40, 41 ust. 4 i art. 47 Konstytucji wprowadzające wskazane zasady na grunt prawa polskiego.

Przesłanką ochrony dóbr osobistych na podstawie art. 23 w zw. z art. 24 § 1 k.c. jest bezprawność ich zagrożenia lub naruszenia. Bezprawnym jest zachowanie sprzeczne z normami prawa lub zasadami współżycia społecznego, bez względu na winę, a nawet świadomość sprawcy. Przepis 24 § 1 k.c. ustanawia domniemanie bezprawności działania. Dlatego w procesie o ochronę dóbr osobistych to pozwany ma obowiązek wykazać, że jego działanie nie

było bezprawne. Działanie nie jest bezprawne zwłaszcza wówczas, gdy jest oparte na przepisie obowiązującego prawa. W wyroku SN z dnia 28 lutego 2007 r. (V CSK 431/06, OSNC 1/2008, poz. 13 z aprobowaną glosą N. Pawłowskiej, EPS 1/2008) wskazano wprost, iż ciężar dowodu, że warunki w zakładzie karnym odpowiadały obowiązującym normom i nie doszło do naruszenia dóbr osobistych, spoczywa na pozwanym (art. 6 w zw. z art. 24 k.c.), a zatem pokrzywdzony żądający na podstawie art. 448 k.c. kompensaty krzywdy nie musi dowodzić bezprawności naruszenia dobra osobistego. Nie oznacza to jednak, że powód jest zwolniony z obowiązku (ciężaru) udowodnienia faktów i okoliczności, które dopiero w przypadku potwierdzenia ich zaistnienia mogą zostać ocenione jako bezprawne.

W Polsce zasady odbywania kary pozbawienia wolności reguluje przede wszystkim ustawa z dnia 6 czerwca 1997 roku kodeks karny wykonawczy (Dz. U. Nr 90 poz. 557). Kodeks karny wykonawczy jest aktem prawnym, który w obszernym zakresie reguluje problematykę wykonywania orzeczeń, które zapadają w szeroko pojętym postępowaniu karnym. Uregulowanie zawarte w przepisie art. 1 k.k.w. określa zakres przedmiotowy regulacji. Nie jest to jednak jedyny akt, który dotyczy problematyki wykonywania orzeczeń wydawanych w postępowaniu karnym. Obok k.k.w. problematykę wykonawczą regulują również akty wykonawcze do tego kodeksu, a także inne akty normatywne, które problematykę tę normują samodzielnie lub poprzez odesłanie do odpowiedniego stosowania k.k.w. (Komentarz do art. 1 KKW red. Lachowski 2016, wyd. 2/Lachowski, Sip Legalis).

Ustawodawca wśród naczelnych zasad k.k.w. wymienił w art. 4 zasadę humanitaryzmu, która zakłada, że kary, środki karne, środki kompensacyjne, przepadek, środki zabezpieczające i środki zapobiegawcze wykonuje się w sposób humanitarny, z poszanowaniem godności ludzkiej skazanego. Zakazuje się stosowania tortur lub nieludzkiego albo poniżającego traktowania i karania skazanego. Skazany zachowuje prawa i wolności obywatelskie. Ich ograniczenie może wynikać jedynie z ustawy oraz z wydanego na jej podstawie prawomocnego orzeczenia.

Przechodząc kolejno do omówienia podniesionych przez powoda zarzutów kierowanych względem pozwanego, wskazać należy, w ramach niniejszego procesu, powód zarzucał m.in. brak zapewnienia mu normy mieszkalnej wynoszącej 3m² na jednego osadzonego.

Zgodnie z art. 110 § 2 k.k.w. powierzchnia w celi mieszkalnej, przypadająca na skazanego, wynosi nie mniej niż 3 m². Cele wyposaża się w odpowiedni sprzęt kwaterunkowy zapewniający skazanemu osobne miejsce do spania, odpowiednie warunki higieny, dostateczny dopływ powietrza i odpowiednią do pory roku temperaturę, według norm określonych dla pomieszczeń mieszkalnych, a także oświetlenie odpowiednie do czytania i wykonywania pracy. Paragraf § 2a przewiduje, że dyrektor zakładu karnego lub aresztu śledczego może umieścić skazanego na czas określony, nie dłuższy niż 90 dni, w warunkach, o których mowa w § 2 zdanie drugie, w celi mieszkalnej, w której powierzchnia przypadająca na skazanego wynosi poniżej 3 m², nie mniej jednak niż 2 m², w razie: 1) wprowadzenia stanu wojennego, wyjątkowego lub klęski żywiołowej, lub w czasie ich obowiązywania, 2) ogłoszenia na terenie położenia zakładu karnego lub aresztu śledczego stanu zagrożenia epidemiologicznego lub stanu epidemii albo wystąpienia w zakładzie karnym lub areszcie śledczym stanu zagrożenia epidemiologicznego lub stanu epidemii - uwzględniając stopień zagrożenia dla życia i zdrowia; 3) konieczności zapobieżenia wystąpieniu innego zdarzenia stanowiącego bezpośrednie zagrożenie dla bezpieczeństwa skazanego albo bezpieczeństwa zakładu karnego lub aresztu śledczego albo zapobieżenia skutkom takiego zdarzenia (§ 2 a). Dyrektor zakładu karnego lub aresztu śledczego może umieścić skazanego na czas określony, nie dłuższy niż 14 dni, w warunkach, o których mowa w § 2 zdanie drugie, w celi mieszkalnej, w której powierzchnia przypadająca na skazanego wynosi poniżej 3 m², nie mniej jednak niż 2 m², jeżeli zachodzi konieczność natychmiastowego umieszczenia w zakładzie karnym lub areszcie śledczym nieposiadającym wolnych miejsc w celach mieszkalnych: 1) skazanego na karę pozbawienia wolności przekraczającą 2 lata; 2) skazanego określonego w art. 64 § 1 lub 2 oraz art. 65 Kodeksu karnego; 3) skazanego za przestępstwo określone w art. 197-203 Kodeksu karnego; 4) skazanego, który samowolnie uwolnił się od odbywania kary pozbawienia wolności; 5) skazanego, który korzystając z zezwolenia na czasowe opuszczenie zakładu karnego lub aresztu śledczego, nie powrócił w wyznaczonym terminie; 6) przetransportowanego na polecenie sądu lub prokuratora z innego zakładu karnego lub aresztu śledczego, w celu udziału w rozprawie lub innych czynnościach procesowych; 7) osoby tymczasowo

aresztowanej, ukaranej karą porządkową lub co do której zastosowano inne środki przymusu skutkujące pozbawieniem wolności (§ 2b).

W sprawie ustalono, iż podczas podlegającego ocenie Sądu okresu osadzenia powoda, nie przebywał on w celach, w których powierzchnia na jednego osadzonego byłaby mniejsza niż 3m², nie podejmowano także względem niego decyzji o czasowym umieszczeniu w takich celach, co zresztą powód sam przyznał. Natomiast dokumentacja złożona do akt niniejszego postępowania potwierdzała, iż do naruszenia praw powoda w tym zakresie, nie doszło. W ocenie Sądu nie były w sprawie miarodajne subiektywne odczucia powoda czy współosadzonych i ich własne „pomiarzy”, które z naturalnych względów, mogą być jedynie przybliżone. W sytuacji, gdy w danej jednostce nie występuje zjawisko przeludnienia, a pozwany przedstawił dokumentację wykazującą, że powód nie przebywał w takich warunkach, brak było jakichkolwiek podstaw by uznać zasadność twierdzeń powoda w tym zakresie.

Kluczową zdaniem Sądu okolicznością w sprawie, stanowiącą źródło większości zarzutów powoda, była kwestia obostrzeń stosowanych względem niego w trakcie jego osadzenia, których źródeł powód upatrywał w zemście za – jak twierdził, jego roszczeniową postawę. Stan faktyczny ustalony w sprawie niezbicie dowodził, iż wszelkie czynności podejmowane względem powoda i stosowane rygory, wynikały tylko i wyłącznie z jego postawy w toku prowadzonych z jego udziałem postępowań i zagrożeń, jakie powód miał stwarzać, każdorazowo także znajdowały podstawę w odpowiedniej decyzji.

Art. 212a § 1 k.k.w przewiduje, że Komisja penitencjarna kwalifikuje tymczasowo aresztowanego jako stwarzającego poważne zagrożenie społeczne albo poważne zagrożenie dla bezpieczeństwa aresztu oraz dokonuje, co najmniej raz na 3 miesiące, weryfikacji decyzji w tym przedmiocie. O podjętych decyzjach zawiadamia się organ, do którego dyspozycji tymczasowo aresztowany pozostaje oraz sędziego penitencjarnego. Zgodnie natomiast z § 3 przy kwalifikowaniu tymczasowo aresztowanego jako stwarzającego poważne zagrożenie społeczne albo poważne zagrożenie dla bezpieczeństwa aresztu stosuje się odpowiednio przepisy art. 88a § 1 i 2.

Z kolei art. 7 § 1 k.k.w. stanowi, że skazany może zaskarżyć do sądu decyzję organu wymienionego w art. 2 pkt 3-6 i 10 (pkt 5: dyrektor zakładu karnego, aresztu śledczego, a także dyrektor okręgowy i Dyrektor Generalny Służby Więziennej albo osoba kierująca innym zakładem przewidzianym w przepisach prawa karnego wykonawczego oraz komisja penitencjarna) z powodu jej niezgodności z prawem, jeżeli ustawa nie stanowi inaczej. Ponadto art. 34 § 1 k.k.w. przewiduje, że Sędzia penitencjarny uchyla sprzeczną z prawem decyzję organu wymienionego w art. 2 pkt 5 i 6, o ile dotyczy ona osoby pozbawionej wolności.

Sąd Orzekający w sprawie w pełni podziela stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w wyroku z dnia 22 lutego 2012 r. (IV CSK 276/11), w którym Sąd ten podkreślił, że przysługujące osobom odbywającym karę pozbawienia wolności uprawnienia i ulgi określone w KKW mają wprawdzie podstawę w prawach i wolnościach przyznanych wszystkim obywatelom w Konstytucji i przewidzianych także w art. 23 KC, jednakże przepisy KKW przewidują szczególną drogę do dochodzenia ochrony praw skazanych określonych w tym kodeksie. Zgodnie z art. 7 i art. 34 KKW skazany może zaskarżyć do sędziego penitencjarnego oraz do sądu penitencjarnego decyzje wydane między innymi przez dyrektora zakładu karnego, z powodu ich niezgodności z prawem. W tym trybie następuje zatem stwierdzenie, czy decyzja dyrektora zakładu karnego o pozbawieniu skazanego jakiegoś przysługującego mu uprawnienia była zgodna z prawem czy bezprawna. W tym trybie następuje także badanie merytorycznej zasadności takich decyzji, które są wydawane w celu zapewnienia bezpieczeństwa i realizacji zadań wychowawczo - resocjalizacyjnych ciążyących na administracji zakładu karnego. Sąd cywilny w procesie o naruszenie dóbr osobistych skazanego nie jest władny oceniać, czy dyrektor zakładu karnego, odmawiając przyznania skazanemu określonego w przepisach KKW uprawnienia, działał zgodnie z prawem czy bezprawnie. Do oceny tej uprawniony jest sędzia lub sąd penitencjarny w sytuacji odwołania się skazanego od decyzji dyrektora lub podjęcia działania z urzędu. Dopuszczenie badania tych kwestii przez sąd cywilny w sprawie o naruszenie dóbr osobistych skazanego oznaczałoby nie tylko dopuszczenie dwutorowości postępowania sądowego w zakresie nadzoru nad wykonywaniem kary pozbawienia wolności, lecz także w konsekwencji prowadziłyby do faktycznego pozbawienia znaczenia przyjętego przez ustawodawcę trybu postępowania i oddziaływania sędziego i sądu penitencjarnego na skazanego osadzonego w zakładzie karnym. Gdyby bowiem skazany, pozbawiony przez

dyrektora zakładu karnego pewnych uprawnień przewidzianych w KKW mógł - bez zaskarżenia takiej decyzji w trybie przewidzianym w tym kodeksie- skutecznie dochodzić ochrony bezpośrednio przed sądem cywilnym w procesie o naruszenie dóbr osobistych, to przewidziany i uregulowany w KKW tryb postępowania penitencjarnego nie tylko nie mógłby spełniać funkcji zakładanych przez ustawodawcę, lecz w istocie straciły rację bytu. Jeżeli zatem skazany został pozbawiony decyzją dyrektora zakładu karnego jednego z uprawnień przewidzianych w przepisach KKW i nie odwołał się od tej decyzji w trybie określonym w tych przepisach, to w procesie o naruszenie dóbr osobistych wytoczonym z powodu pozbawienia go tego uprawnienia należy przyjąć brak bezprawności działania pozwanego, chyba że nie wniesienie odwołania przez skazanego wynikało z uzasadnionej obawy przed represjami".

Powód był informowany o podejmowanych względem niego decyzji oraz o sposobie i trybie zaskarżenia do właściwych organów sądowych (m.in. k. 176) i w ramach tego postępowania mógł kwestionować ich zasadność, co zresztą powód uczynił (k. 177-178).

Wszelkie więc obostrzenia, które zdaniem powoda wynikały ze stosowanych szykan ze strony funkcjonariuszy, nie były związane z licznymi, składanymi przez niego skargami, lecz były podyktowane jedynie względami bezpieczeństwa. W myśl bowiem art. 212b k.k.w. wskazującym warunki osadzenia groźnych przestępców:

§ 1. W areszcie śledczym tymczasowo aresztowany, o którym mowa w art. 212a, przebywa w następujących warunkach:

1) cele mieszkalne oraz miejsca i pomieszczenia wyznaczone do: pracy, nauki, przeprowadzania spacerów, widzeń, odprawiania nabożeństw, spotkań religijnych i nauczania religii oraz zajęć kulturalno-oświatowych, z zakresu kultury fizycznej i sportu wyposaża się w odpowiednie zabezpieczenia techniczno-ochronne;

2) cele mieszkalne są częściej kontrolowane niż te, w których osadza się tymczasowo aresztowanego, wobec którego nie podjęto decyzji, o której mowa w art. 212a § 1;

3) tymczasowo aresztowany może uczyć się, pracować, bezpośrednio uczestniczyć w nabożeństwach, spotkaniach religijnych i nauce religii oraz korzystać z zajęć kulturalno-oświatowych, z zakresu kultury fizycznej i sportu tylko w oddziale, w którym jest osadzony;

4) poruszanie się tymczasowo aresztowanego po terenie aresztu śledczego odbywa się pod wzmocnionym dozorem i jest ograniczone tylko do niezbędnych potrzeb;

5) tymczasowo aresztowanego poddaje się kontroli osobistej przy każdorazowym wyjściu i powrocie do celi;

6) spacer tymczasowo aresztowanego odbywa się w wyznaczonych miejscach pod wzmocnionym dozorem;

7) sposób osobistego kontaktowania się przedstawicieli podmiotów określonych w art. 38 § 1 z tymczasowo aresztowanym określa każdorazowo dyrektor aresztu śledczego;

8) widzenia odbywają się w wyznaczonych miejscach pod wzmocnionym dozorem. W czasie korzystania z widzeń w sposób uniemożliwiający bezpośredni kontakt z osobami odwiedzającymi tymczasowo aresztowany nie może spożywać artykułów żywnościowych i napojów. Widzenia nie mogą odbywać się w obecności tymczasowo aresztowanego, wobec którego nie podjęto decyzji, o której mowa w art. 212a § 1;

9) tymczasowo aresztowany nie może korzystać z własnej odzieży i obuwia.

§ 2. Zachowanie tymczasowo aresztowanego stwarzającego poważne zagrożenie społeczne albo poważne zagrożenie dla bezpieczeństwa aresztu podlega stałemu monitorowaniu. Monitorowanie prowadzi się w celach mieszkalnych wraz z częścią przeznaczoną do celów sanitarno-higienicznych oraz w miejscach i pomieszczeniach, o których mowa w § 1 pkt 1. Monitorowany obraz lub dźwięk podlega utrwalaniu.

§ 3. Przepisy art. 88b § 2 i 3 stosuje się odpowiednio.

Z kolei przepis art. 212 k.k.w. stanowi, że:

§ 1. Tymczasowo aresztowani powinni być rozmieszczani w areszcie śledczym w sposób zapobiegający ich wzajemnej demoralizacji. W szczególności należy oddzielać niekaranych od uprzednio odbywających karę pozbawienia wolności oraz młodocianych od dorosłych, chyba że szczególne względy wychowawcze przemawiają za umieszczeniem dorosłego z młodocianym lub młodocianymi. Przy rozmieszczaniu tymczasowo aresztowanych w oddziałach i celach mieszkalnych bierze się pod uwagę w szczególności:

- 1) konieczność oddzielenia tymczasowo aresztowanych od skazanych, a także tymczasowo aresztowanych funkcjonariuszy organów powołanych do ochrony bezpieczeństwa publicznego albo funkcjonariuszy i pracowników Służby Więziennej, pracowników organów wymiaru sprawiedliwości i ścigania od pozostałych tymczasowo aresztowanych;
- 2) potrzebę zapewnienia porządku i bezpieczeństwa w areszcie śledczym;
- 3) zalecenia lekarskie, psychologiczne i rehabilitacyjne;
- 4) potrzebę kształtowania właściwej atmosfery wśród tymczasowo aresztowanych;
- 5) konieczność zapobiegania samoagresji i popełnianiu przestępstw podczas tymczasowego aresztowania.

Przy rozmieszczaniu tymczasowo aresztowanych administracja aresztu śledczego uwzględnia wskazania organu, do którego dyspozycji pozostają, mające na celu zabezpieczenie prawidłowego toku postępowania karnego i zapewnienie bezpieczeństwa w areszcie (§ 2).

W myśl zaś § 10 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 25 sierpnia 2003 r. w sprawie regulaminu organizacyjno-porządkowego wykonywania tymczasowego aresztowania (Dz.U.2003.152.1794, aktualnie uchylone z dniem 2017-01-01), tymczasowo aresztowanych rozmieszcza się w celach, uwzględniając w szczególności płeć, wiek oraz uprzednie odbywanie zasadniczej kary pozbawienia wolności albo kary aresztu wojskowego.

W sprawie powód nie wykazał, by był umieszczany w celach z osobami zdemoralizowanymi, okoliczność ta zatem nie znalazła potwierdzenia – wręcz przeciwnie, z akt sprawy wynikało, że to powód był osobą sprawiającą problemy, w konsekwencji czego był m.in. przenoszony do innych cel.

W kontekście braku należytego oddzielenia kąpaka sanitarnego, zwrócić należy uwagę na przepisy rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (Dz.U. z 2015 r. poz. 1422) które przewidują w § 79, że drzwi do łazienki, umywalni i wydzielonego ustępu powinny otwierać się na zewnątrz pomieszczenia i mieć, z zastrzeżeniem § 75 ust. 2, co najmniej szerokość 0,8 m i wysokość 2 m w świetle ościeżnicy, a w dolnej części - otwory o sumarycznym przekroju nie mniejszym niż 0,022 m² dla dopływu powietrza. W § 82 ust. 1 rozporządzenie przewiduje, że w budynku zamieszkania zbiorowego łazienki związane z pomieszczeniami mieszkalnymi powinny być wyposażone w wannę lub natrysk oraz umywalkę. Miska ustępowa może być usytuowana w łazience lub w wydzielonej kabinie ustępowej wyposażonej w umywalkę; w paragrafie zaś 83, że kabina ustępowa (ustęp wydzielony), nieprzeznaczona dla osób niepełnosprawnych, powinna mieć najmniejszy wymiar poziomy (szerokość) w świetle co najmniej 0,9 m i powierzchnię przed miską ustępową co najmniej 0,6 x 0,9 m w rzucie poziomym, spełniającą również funkcję powierzchni przed umywalką - w przypadku jej zainstalowania w kabinie ustępowej.

Na mocy jednak § 89 ust. 1 powołanego rozporządzenia, przepisów § 73 ust. 1, § 75, 79 ust. 1, § 82 i 83 oraz w przypadkach przebudowy także § 77 ust. 2 niniejszego działu nie stosuje się do budynków zakwaterowania osób tymczasowo aresztowanych, skazanych lub ukaranych, zwanych dalej "osadzonymi#.

Brak jest więc w tym względzie przepisów, które nakazywałyby oddzielenie kąjka sanitarnego w taki sposób, by tworzyło ono osobne pomieszczenie murowane z drzwiami. W przedmiotowej sprawie ustalono, iż cele, w których przebywał powód miały w sposób mniej lub bardziej „trwały” oddzielone kąjki sanitarne (była to np. osłona, ścianki z blachy), zapewniały więc pewne minimum intymności w czasie korzystania z nich, był także dostęp do co najmniej zimnej wody. Ponadto brak dostępu do ciepłej wody w celi (lub też czasowy brak), w sytuacji, gdy osadzeni mają dostarczane pościele, ubrania i żywność (art. 109 i 111 k.k.w.) nie stanowi szczególnego udręczenia. Z przepisów nie wynika także, by na zakładzie karnym ciążył obowiązek zapewnienia stałego, nieprzerwanego dostępu do bieżącej wody ciepłej w celi mieszkalnej. Zakład karny miał umożliwić skazanemu skorzystanie co najmniej raz w tygodniu z ciepłej kąjeli i ten obowiązek był względem powoda wypełniany. Materiał dowodowy pozwalał bowiem na ustalenie, iż Zakład Karny respektował także zapisy Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie regulaminu organizacyjno-porządkowego wykonywania kary pozbawienia wolności (Dz.U.2003.152.1493), który w § 30 pkt 3 stanowił, że skazany korzysta co najmniej raz w tygodniu z ciepłej kąjeli. Skazany zatrudniony przy pracach brudzących korzysta z odpowiednio częstszych kąjeli. Kąpiel skazanego chorego odbywa się według wskazań lekarza (aktualnie obowiązujące rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości w sprawie regulaminu organizacyjno-porządkowego wykonywania kary pozbawienia wolności z dnia 21 grudnia 2016 r. (Dz.U.2016.2231) w § 31 pkt 3 przewiduje, że skazany korzysta co najmniej raz w tygodniu z ciepłej kąjeli. Skazany zatrudniony przy pracach brudzących korzysta z odpowiednio częstszych kąjeli. Kąpiel skazanego chorego odbywa się według wskazań lekarza).

Nadmienić także należy, że Trybunał Konstytucyjny w wyroku z dnia 31 marca 2015 r. (sygn. U 6/14) orzekł, że § 30 ust. 3 zdanie pierwsze rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 25 sierpnia 2003 r. w sprawie regulaminu organizacyjno-porządkowego wykonywania kary pozbawienia wolności (Dz.U. Nr 152, poz. 1493) oraz § 32 ust. 4 zdanie pierwsze rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 25 sierpnia 2003 r. w sprawie regulaminu organizacyjno-porządkowego wykonywania tymczasowego aresztowania (Dz.U. Nr 152, poz. 1494) są zgodne z art. 249 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks karny wykonawczy (Dz.U. Nr 90, poz. 557, ze zm.) i art. 92 ust. 1 zdanie pierwsze Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej oraz z art. 4 § 1 i art. 102 pkt 1 ustawy - Kodeks karny wykonawczy i art. 40 w związku z art. 41 ust. 4 Konstytucji.

Kwestię dostępności m.in. do środków toaletowych regulowało rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 17 października 2003 r. w sprawie warunków bytowych osób osadzonych w zakładach karnych i aresztach śledczych (Dz.U.2003.186.1820). Rozporządzenie to zostało uchylone z dniem 14 sierpnia 2014 r. na mocy rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 stycznia 2014 r. w sprawie warunków bytowych osób osadzonych w zakładach karnych i aresztach śledczych (Dz.U.2014.200, uchylone z dniem 01 stycznia 2017 r.).

Rozporządzenie to w załączniku nr 1 przewidywało m.in. warunki wydawania osadzonym ręcznika, ścierki do wycierania naczyń, koca, prześcieradła, materaca (ZESTAW 1/Z), nożyka do golenia (1 szt./1m-c), mydła toaletowego, proszku do prania czy papieru toaletowego (okres używalności 1 m-c) (ZESTAW 1/H) i powołane normy były przestrzegane przez zakłady karne/areszty śledcze, w których przebywał powód, we wszystkim bowiem jednostkach, powodowi wydawano środki higieniczne zgodnie z przewidzianymi w tym względzie normami, sam zresztą powód potwierdził, że przydział papieru toaletowego na miesiąc wynosił 1 rolkę.

Powód, popełniając przestępstwa, musiał liczyć się z konsekwencjami swoich zachowań, a więc także z możliwością orzeczenia wobec niego kary pozbawienia wolności i jej wykonania tj. osadzenia w zakładzie karnym. Z oczywistych względów, osadzenie takie nie łączy się z komfortem osadzonego i może wywoływać cierpienia psychiczne. Nie należy także tracić z pola widzenia, iż osadzenie w zakładzie karnym jest karą, a więc siłą rzeczy może łączyć się z niedogodnościami w postaci np. braku permanentnego dostępu do ciepłej wody w celi mieszkalnej, czy też braku dostępu do osobnej pralni czy suszarni. Brak jest jednak podstaw by żądać, aby cele czy też kąjki sanitarne w celach, cechowały się wysokim standardem, zwłaszcza w sytuacji, kiedy część polskiego społeczeństwa w dalszym ciągu pozbawiona jest dostępu do bieżącej wody.

Z tego też względu za słuszny został uznany pogląd wyrażony w wyroku Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 11 października 2012 r. (I A Ca 455/12, LEX nr 1237235), w którym wskazano, że o naruszeniu dobra osobistego w

postaci uchybienia godności osadzonego w zakładzie karnym nie można mówić w przypadku pewnych uciążliwości lub niedogodności związanych z pobytem w takim zakładzie, polegających na niższym od oczekiwanego standardzie celi czy urządzeń sanitarnych, bowiem dla wielu ludzi nie odbywających kary pozbawienia wolności warunki mieszkaniowe bywają często równie trudne. Godność skazanego przebywającego w zakładzie karnym nie jest naruszona, jeżeli odpowiada uznanym normom poszanowania człowieczeństwa.

Samo niezadowolenie powoda ze standardów pomieszczeń mieszkalnych nie daje podstaw do stwierdzenia uchybień w funkcjonowaniu czy też organizacji zakładu karnego/aresztu śledczego. Osoby osadzone nie mogą bowiem oczekiwać, iż miejsca, w których przebywają przecież w ramach wykonywanej względem nich kary pozbawienia wolności, będą odpowiadały wysokim standardom. Jak także słusznie wskazał Sąd Najwyższy, osoba osadzona musi liczyć się z ograniczeniami i dolegliwościami wynikającymi z wykonywania kary pozbawienia wolności (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 02 października 2007 r., II CSK 269/07).

Administracja zakładu karnego/aresztu śledczego nie ma także obowiązku zapewnienia osadzonym czajników elektrycznych, choć były one wydawane powodowi, miał on również możliwość korzystania z nich – w celach znajdował się dostęp do prądu. Nie jest zdaniem Sądu także szczególnym udręczeniem powoda fakt, iż mogły się zdarzać okresy w ciągu dnia, w których czasowo powód nie miał dostępu do prądu – takie sytuacje mają miejsce nawet w warunkach wolnościowych.

Z zeznań świadków oraz powoda, przesłuchanego w sprawie w toku procesu, wyłaniał się obraz skrajnych warunków, jakie panowały w celach, w których powód przebywał.

Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie w § 49 przewiduje, że budynek i pomieszczenia przeznaczone na pobyt ludzi oraz inne budynki, jeżeli wynika to z ich przeznaczenia, powinny być wyposażone w instalacje (urządzenia) do ogrzewania pomieszczeń w okresie obniżonych temperatur, umożliwiające utrzymanie temperatury powietrza wewnętrznego odpowiedniej do ich przeznaczenia. Wymaganie to nie dotyczy budynków rekreacyjnych, użytkowanych wyłącznie w sezonie letnim.

Budynek i pomieszczenia powinny mieć także zapewnioną wentylację lub klimatyzację, stosownie do ich przeznaczenia, co wynika z § 51 rozporządzenia.

Osadzony przebywał w celach, które posiadały okna, możliwość więc wietrzenia była zapewniona i to od osadzonych zależało, czy z możliwości tej będą korzystać. Pozwany zapewniał również tzw. sztuczne oświetlenie.

Rozporządzenie to w rozdziale instalacje grzewcze wskazuje, że instalacje i urządzenia do ogrzewania budynku powinny mieć szczytową moc cieplną określoną zgodnie z Polskimi Normami dotyczącymi obliczania zapotrzebowania na ciepło pomieszczeń, a także obliczania oporu cieplnego i współczynnika przenikania ciepła przegród budowlanych (§ 134 ust. 1). Do obliczania szczytowej mocy cieplnej należy przyjmować temperatury obliczeniowe zewnętrzne zgodnie z Polską Normą dotyczącą obliczeniowych temperatur zewnętrznych, a temperatury obliczeniowe ogrzewanych pomieszczeń - zgodnie z poniższą tabelą: temperatura +16 °C m.in. w których nie występują zyski ciepła przeznaczone na pobyt ludzi: - w okryciach zewnętrznych w pozycji siedzącej i stojącej, bez okryć zewnętrznych, znajdujących się w ruchu lub wykonujących pracę fizyczną o wydatku energetycznym do 300 W, - w których występują zyski ciepła od urządzeń technologicznych, oświetlenia itp., nieprzekraczające 10 W na 1 m³ kubatury pomieszczenia; temperatura 20° C dla pomieszczeń przeznaczonych na stały pobyt ludzi bez okryć zewnętrznych, niewykonujących w sposób ciągły pracy fizycznej (jako przykład podano m.in. pokoje mieszkalne).

Sąd stoi jednak na stanowisku, iż poczucie "ciepła-zimna" jest indywidualną cechą każdej osoby, i temperatura jaka dla jednej osoby może być zbyt niska czy zbyt wysoka, nie oznacza, że takie same odczucia będzie mieć inna osoba, kwestia ta jest więc ocenna. W tej sytuacji celem wykazania, iż warunki panujące w celi faktycznie w sposób znaczący odbiegały od przewidzianych w tym zakresie norm, powód winien wykazać, o ile normy te zostały przekroczone. Tymczasem

żaden obiektywny dowód w sprawie nie wskazywał, jakie faktycznie temperatury panowały w celi w okresie zimowym i w okresie letnim, a same twierdzenia, iż były one zbyt wysokie lub zbyt niskie, nie mogły zostać w żaden sposób zweryfikowane.

Zgromadzony materiał dowodowy nie potwierdził, by cele, w których przebywał powód były w stanie technicznym nieodpowiadającym podstawowym potrzebom, jakie winny mu zostać zapewnione.

Paragraf 81 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 31 października 2003 r. w sprawie sposobów ochrony jednostek organizacyjnych Służby Więziennej przewiduje, że celę mieszkalną dla osadzonego, o którym mowa w § 13 ust. 2 pkt 1 lit. e, wyposaża się w szczególności w:

- 1) wewnętrzne kraty zainstalowane za drzwiami wejściowymi i przed otworami okiennymi;
- 2) siatki, a w miarę potrzeb również w przesłony, na zewnątrz otworów okiennych;
- 3) kraty okienne ze stali o podwyższonej wytrzymałości na przecinanie lub zabezpieczone elektronicznie;
- 4) sprzęt kwaterunkowy mocowany trwale do ścian i podłóg.

Cele można dodatkowo wyposażać w kamery telewizyjne i urządzenia umożliwiające nasłuch (ust. 2).

Powód w toku procesu odnosił się także do kwestii zamontowania tzw. blend w oknach czy krat. Naturalną konsekwencją pobytu w każdej jednostce penitencjarnej jest konieczność zapewnienia takich środków bezpieczeństwa, które skutecznie uniemożliwią osadzonym jakiegokolwiek próby czy to ucieczki z zakładu karnego czy też nieuprawnionego porozumiewania się z osobami spoza zakładu karnego/aresztu śledczego. W żaden sposób więc zamontowanie blend, krat czy monitoringu nie stanowi dodatkowej represji względem osadzonych mających pozbawić ich dostępu do światła dziennego, a jedynie miało ono na celu zapewnienie odpowiednich do okoliczności środków bezpieczeństwa.

Kwestię wyposażenia cel regulował § 2 ust. 1 rozporządzenia z dnia 17 października 2003 r. w sprawie warunków bytowych osób osadzonych w zakładach karnych i aresztach śledczych, wedle którego w zakładzie karnym i areszcie śledczym cele mieszkalne oraz miejsca i pomieszczenia wyznaczone w szczególności do:

- 1) spożywania posiłków,
- 2) utrzymania higieny osobistej,
- 3) udzielania świadczeń zdrowotnych.
- 4) dokonywania czynności procesowych z udziałem osób osadzonych,
- 5) udzielania widzeń

– wyposaża się w podstawowy sprzęt kwaterunkowy.

Normy natomiast wyposażenia w sprzęt kwaterunkowy cel mieszkalnych, miejsc i pomieszczeń, o których mowa w ust. 1, określa załącznik nr 3 do rozporządzenia, w którym wskazano, że na wyposażenie celi składa się m.in. łóżko koszarowe.

Co już Sąd podkreślał, powód popełniając czyn zabroniony musiał liczyć się z możliwością osadzenia, którego standard z oczywistych względów, może nie być tak wysoki, jak tego oczekiwał powód. To, że w ocenie powoda łóżko czy też pozostałe na co dzień używane sprzęty, nie spełniały jego oczekiwań, nie oznacza, iż pozwany uchybiał w tym względzie obowiązującym przepisom. Powód powoływał się m.in. na fakt, że musi spać pod używanym kocem, czy nie zapewniono mu odpowiedniej jakości prześcieradeł. Nierealnym jest oczekiwanie, by każdemu osadzonemu

każdorazowo wydawany był nowy sprzęt. Jak w sprawie ustalono, powód od początku osadzenia komentował obowiązujące przepisy, przekazywał wychowawcom kartki z „zadaniami do realizacji” np. „wczoraj na wypisce nie było ciastek na wagę – dzisiaj mają być”. Powód nie przyjmował racjonalnych argumentów, że wszystkich osadzonych obowiązują przepisy, domagał się specjalnego traktowania, oczekując od funkcjonariuszy załatwiania zgłaszanych przez niego spraw tu i teraz bez względu na obowiązujące przepisy. Oczekiwania powoda nie przystają jednak do rzeczywistości oraz nie znajdują oparcia w przepisach, a jego subiektywne odczucie, że wskutek braku realizacji jego żądań, dochodzi do naruszenia jego dóbr osobistych, jest bezpodstawne.

Powód podnosił również kwestię braku zapewnienia mu tzw. widzeń intymnych.

Artykuł 221 k.k.w. przewiduje, że tymczasowo aresztowanemu wyróżniającemu się przestrzeganiem porządku wewnętrznego w areszcie śledczym oraz zasad określonych w regulaminie organizacyjno-porządkowym wykonywania tymczasowego aresztowania mogą być przyznawane nagrody.

Nagrodami tymi są:

- 1) zezwolenie na indywidualny wystrój celi mieszkalnej;
- 2) dodatkowy lub dłuższy spacer;
- 3) zezwolenie na otrzymanie dodatkowej paczki żywnościowej lub częstsze otrzymywanie paczek;
- 4) indywidualne odstępstwo od porządku wewnętrznego aresztu śledczego, w zakresie ustalonym przez dyrektora aresztu śledczego;
- 5) zezwolenie na częstsze branie udziału w zajęciach kulturalno-oświatowych, z zakresu kultury fizycznej i sportu;
- 6) zezwolenie na dłuższe widzenie;
- 7) zezwolenie na dokonywanie dodatkowych zakupów artykułów żywnościowych i wyrobów tytoniowych oraz przedmiotów dopuszczonych do sprzedaży w areszcie śledczym;
- 8) zatarcie wszystkich lub niektórych kar dyscyplinarnych;
- 9) nagroda rzeczowa lub pieniężna (§ 2).

Widzenia tzw. intymne są więc formą nagrody i nie ma obowiązku udzielania zgody na ich realizację, przy czym w trakcie osadzenia w poszczególnych jednostkach w okresie objętym pozwem powód odbył tzw. „zwykłe” widzenia: w Areszcie Śledczym W.- (...), w Areszcie Śledczym w (...), w Zakładzie Karnym w (...).

Sąd na wcześniejszym etapie już sygnalizował, iż zachowania, które były podejmowane względem powoda, mylnie były przez niego traktowane w kategorii naruszających jego dobra osobiste, czy niehumanitarne. W sprawie nie ujawniono żadnych okoliczności, które wskazywałyby, by powód był obiektem ataków fizycznych, psychicznych czy też jak twierdził, by był molestowany seksualnie przez funkcjonariusza. Przeprowadzone wskutek jego skarg postępowania nie potwierdziło również by funkcjonariusz dopuścił się pobicia powoda – dokonane tego samego dnia badanie lekarskie nie wykazało pobicia, nie doszło także do przetrzymywania powoda w łazni. Powód miał również dostęp do uzyskania interesującej go literatury czy kodeksów - jego prośby o ile takie zostały wyartykułowane, były spełniane, miał możliwość korzystania ze spacerów w wymiarze 1 godziny, co wynikało z art. 112 § 1 k.k.w., mógł również korzystać ze świetlicy.

Zważyć w tym miejscu należy, iż proces cywilny jest procesem kontrydiktoryjnym, a co za tym idzie strony zobowiązane są do przedstawiania okoliczności związanych z toczącym się postępowaniem oraz dowodów na ich poparcie. Strony muszą mieć świadomość, że w razie nie sprostania ciężarowi dowodowemu to na nich spadają wszelkie negatywne konsekwencje, związane w szczególności z oddaleniem powództwa i obowiązkiem zwrotu kosztów

postępowania stronie przeciwnej. Stosownie bowiem do treści art. 6 k.c. ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu wywodzi skutki prawne. Reguła ta została również powtórzona w kodeksie postępowania cywilnego w art. 232 k.p.c., który stanowi iż strony są obowiązane wskazywać dowody dla stwierdzenia faktów, z których wywodzą skutki prawne. Należy zatem przyjąć, że strona ma obowiązek wyraźnego powołania konkretnego środka dowodowego. Powiązanie tej regulacji z art. 6 k.c. prowadzi do wniosku, że ciężar udowodnienia twierdzenia o istnieniu określonego faktu spoczywa na tej stronie, która podnosi takie twierdzenia, a nie na tej która im zaprzecza. Tak ukształtowana instytucja ciężaru dowodu spełnia dwie funkcje: dynamizuje postępowanie dowodowe oparte na zasadzie kontradiktoryjności oraz określa wynik merytoryczny sprawy, w sytuacji gdy strona nie udowodni faktów istotnych dla jej rozstrzygnięcia. Wiąże się ona również z obowiązkiem twierdzenia i obowiązkiem dowodzenia tych wszystkich okoliczności, które mogą być stosownie do art. 227 k.p.c. przedmiotem dowodu. Zatem, gdy twierdzenia istotne dla rozstrzygnięcia sprawy nie zostaną udowodnione, to o merytorycznym rozstrzygnięciu sprawy decyduje rozkład ciężaru dowodu. Procesową konsekwencją reguły wyrażonej w art. 6 k.c. jest przepis art. 232 k.p.c. wyżej cytowany. Stanowi on, że Sąd może dopuścić dowód nie wskazany przez stronę. Sformułowanie tego przepisu nie pozostawia żadnych wątpliwości, że polska procedura cywilna, opierająca się o zasadę kontradiktoryjności i równości stron, właśnie stronom pozostawia inicjatywę dowodową i na nie wkłada obowiązek prezentowania sądowi orzekającemu wniosków dowodowych. Sąd nadal posiada, zgodnie ze zdaniem drugim przytoczonego przepisu, inicjatywę dowodową, jednak obwarowana jest ona dwoma istotnymi zastrzeżeniami. Po pierwsze, dopuszczenie dowodu z urzędu nie wskazanego przez stronę jest prawem, nie zaś obowiązkiem sądu, co sprawia, iż w razie gdy sąd z prawa tego nie skorzysta, strona nie może w tych okolicznościach konstruować uzasadnionego zarzutu błędnego rozstrzygnięcia sprawy. Jeśli zaś strona nie przedstawia dowodów, to uznać należy, iż dany fakt nie został wykazany – udowodniony (por. wyrok SN z dnia 24.10.1996 r., III CKN 6/96, OSNC 1997/3/29, wyrok SN z dnia 25.03.1998 r., II CKN 656/97, OSNC 1998/12/208, wyrok SN z dnia 05.11.1997 r., III CKN 244/97, OSNC 1998/3/52, postanowienie SN z dnia 07.12.2000 r., II CKN 1322/00, nie publ., wyrok SN z dnia 14.12.2000 r., I CKN 661/00, nie publ., wyrok SN z dnia 11.07.2001 r., V CKN 406/00, Prok. i Prawo 2002/4/45). Po drugie, inicjatywa dowodowa sądu może przejawiać się jedynie w okolicznościach szczególnych, a wynika to z wyjątkowego charakteru przepisu tę inicjatywę dopuszczającego. W doktrynie i orzecznictwie wyrażany jest pogląd, w całości podzielany przez sąd orzekający w niniejszej sprawie, iż jedynie w trzech wypadkach dopuszczalne jest dopuszczenie dowodów z urzędu przez sąd, a mianowicie: jeżeli strony zmierzają do obejścia prawa, w razie rażącej nieporadności strony działającej bez adwokata lub radcy prawnego, której – wobec niepodjęcia przez nią właściwych czynności, mimo stosownych pouczeń Sądu – grozi naruszenie interesu podlegającego szczególnej ochronie oraz gdy zachodzi podejrzenie prowadzenia przez strony procesu fikcyjnego (por. uzasadnienie uchwały 7 sędziów SN z dnia 19.05.2000 r., III CZP 4/00, OSNC 2000/11/195). W innych sytuacjach sąd orzekający nie ma obowiązku, ani nawet prawa podejmować inicjatywy dowodowej z urzędu.

Żaden z zarzutów formułowanych w toku procesu przez powoda, nie znalazł potwierdzenia i dotyczyło to także kwestionowania prawidłowości doręczeń korespondencji, prawa do obrony (w kontekście wykonywania kserokopii dokumentacji czy kontaktu z obrońcą), zapewnienia opieki medycznej - w trakcie pobytu w Areszcie Śledczym w B., został przyjęty przez lekarza w dniu następnym od zgłoszenia, miał także zapewnioną opiekę medyczną, otrzymywał leki kardiologiczne zgodnie z zaleceniami lekarskimi. Ogólny stan zdrowia powoda był stabilny i nie uległ pogorszeniu podczas pobytu w Areszcie Śledczym w B., w Areszcie Śledczym W.-B. powód miał zapewnioną opiekę medyczną stopnia podstawowego i w razie konieczności specjalistycznego. Powód korzystał m.in. z wizyty u okulisty i otrzymał lek, uzyskał także zgodę na posiadanie ciśnieniomierza w celi. Powód w żaden sposób nie wykazał, by nie udzielono mu pomocy medycznej pomimo, iż jej wymagał, czy by wskutek osadzenia doszło do pogorszenia się jego stanu zdrowia.

Nie potwierdziły się także zarzuty celowego niszczenia paczek żywnościowych – siłą rzeczy wszelkie rzeczy przekazywane osadzonemu muszą być sprawdzane, podstawę czego stanowi przepis § 34 ust. 1 rozporządzenia w sprawie regulaminu organizacyjno-porządkowego wykonywania tymczasowego aresztowania, który stanowi, że paczka dostarczona do aresztu, przed przekazaniem jej tymczasowo aresztowanemu, podlega kontroli także przy wykorzystaniu odpowiednich środków i urządzeń technicznych, a w razie potrzeby przy wykorzystaniu specjalnie wyszkolonych psów. Ze względu na status powoda w trakcie osadzenia, środki ostrożności względem niego podejmowane, nie mogły budzić zastrzeżeń.

W obliczu ustalenia, że po przybyciu do Aresztu Śledczego w B. powód podał, że jest osobą używającą wyrobów tytoniowych, a nadto jak sam zeznał, jest osobą niepraktykującą żadnej religii (k. 1252), dziwić muszą zarzuty dotyczące przebywania z osobami palącymi czy braku dostępu do kaplicy, także więc w tym zakresie, powództwo nie potwierdziło się.

W świetle okoliczności ujawnionych w sprawie, zdaniem Sądu na żadnym etapie osadzenia powoda nie doszło do tego typu zachowań ze strony pozwanego, które mogły w jakikolwiek sposób zostać uznane za naruszające w sposób bezprawny jakiegokolwiek dobra osobiste powoda. Formulowane przez powoda zarzuty, rzeczywiście można byłoby w części uznać za postawę roszczeniową (choćby żądanie dostarczenia słodyczy, zgoda na umieszczenie w celi jednoosobowej, ale tylko z telewizorem - bez jego dostarczenia, powód groził samookaleczeniem, niespełniające standardów jakości przedmioty codziennego użytku), a pewne nieprawidłowości, do jakich mogło dochodzić, w ocenie Sądu nie mogły zostać automatycznie uznane za naruszające dobra osobiste powoda, jak chociażby kilkudniowe opóźnienie w dostarczeniu mu diety lekkostrawnej czy odosobniony przypadek nieprawidłowości w doręczeniu korespondencji. Zachowanie podejmowane przez funkcjonariuszy Służby Więziennej było zgodne z obowiązującą procedurą, znajdowało umocowanie w przepisach, a to że nie spełniało ono oczekiwań czy standardów powoda, nie oznacza, iż było ono bezprawne.

Sąd zdaje sobie sprawę, że stan wyposażenia cel, w jakich odbywane są kary pozbawienia wolności czy w jakich osadzone zostają osoby tymczasowo aresztowane, nie jest wysoki, wyposażenie cel nosi ślady wieloletniego użytkowania, co jednak nie pozbawia je podstawowej funkcjonalności i nie czyni niezdatnymi do dalszego użytku. Na uwagę zasługuje także fakt, iż w miarę posiadanych środków cele są sukcesywnie remontowane, usterki są naprawiane, inną kwestią także pozostaje także dbałość samych więźniów o stan tych cel.

Orzekając o zadośćuczynieniu za krzywdę doznaną w związku z odbywaniem kary pozbawienia wolności, sąd musi zachować szczególną ostrożność, gdyż pozbawienie wolności w założeniu stanowi dolegliwość dla osoby skazanej i wiąże się z drastycznym ograniczeniem jej praw. Teza ta znajduje potwierdzenie w orzecznictwie Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, według którego cierpienie i upokorzenie związane z odbywaniem kary więzienia tylko wówczas stanowią naruszenie art. 3 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, gdy przekraczają nieunikniony element cierpienia wpisanego w pozbawienie wolności (por. uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 2 października 2007 r., II CSK 269/07) (tak też: Sąd Okręgowy we Wrocławiu, wyrok z dnia 19-04-2013 r. I C 270/12).

W ocenie Sądu powód nie wykazał, by warunki, w jakich został pozbawiony wolności przekraczały minimalny akceptowalny zakres jaki jest naturalną konsekwencją tego stanu, stąd powództwo podlegało oddaleniu w całości (pkt 1).

W konsekwencji podjętego rozstrzygnięcia, o kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 98 § 1 k.p.c. statuującego zasadę odpowiedzialności za jego wynik. Na koszty poniesione w toku procesu przez stronę pozwaną składał się koszt wynagrodzenia pełnomocnika w osobie radcy Prokuraturii Generalnej. Zgodnie bowiem z art. 11 ust. 3 ustawy z dnia 8 lipca 2005 r. o Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa (aktualnej na datę wniesienia pozwu), koszty zastępstwa procesowego zasądzone lub przyznane Skarbowi Państwa w sprawie, w której zastępstwo procesowe Skarbu Państwa wykonuje Prokuratura Generalna, przysługują Skarbowi Państwa - Prokuraturii Generalnej. Koszty te są egzekwowane przez Skarb Państwa - Prokuraturię Generalną na podstawie tytułu egzekucyjnego zaopatrzonego w klauzulę wykonalności wydaną na rzecz Skarbu Państwa - Prokuraturii Generalnej w zakresie rozstrzygnięcia o kosztach zastępstwa procesowego.

Zgodnie natomiast z przepisem art. 99 k.p.c. stronom reprezentowanym przez radcę prawnego, rzecznika patentowego lub Prokuraturię Generalną Rzeczypospolitej Polskiej zwraca się koszty w wysokości należnej według przepisów o wynagrodzeniu adwokata.

Wysokość wynagrodzenia ustalono zgodnie z rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (aktualnego na datę wniesienia pozwu) w stawce wynikającej z § 11 ust. 1 pkt 25 w kwocie 120 zł (pkt 2).

Jednocześnie, mając na uwadze sytuację osobistą i majątkową powoda, w tym przede wszystkim pozbawienie go wolności, Sąd nieuiszczone koszty sądowe przejął na rachunek Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Warszawie zgodnie z 113 ust.4 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (pkt 3).

W związku z powyższym, orzeczono jak w sentencji wyroku.---

/-/ SSO Mariusz Solka

ZARZĄDZENIE

1. (...)

2. (...)

3. (...)

(...)